Ч. 106 (14.938). Львів, середа 18. травня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 220-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Комінтерн підготовляє повстання у Франції.

РЕВЕЛЯЦІЙНА ВІСТКА НІМЕЦЬКОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО БЮРА.

Як довідується Німецьке Інформаційне Бюро, Комінтерн хоче викликати у Франції повстання перед остаточною перемогою ген. Франка в Еспанії.

Тою акцією має кермувати окремий тріюмвірат зложений з Р. Пословіцького, німця Б. Ратенава і поляка С. Берського — є це головний …єнний штаб комінтерну в Европі, що рівно…ю кермує компартією Франції.

У летунських і змоторизованих частинах франц. армії зорганізували комуністи 20 ячейок. Рівночасно франц. комуністи дістали наказ перевести боєву підготову професійних спілок.

ФРАНЦУСЬКА ВНУТРІШНЯ ПОЗИЧКА.

У вівторок почалася субскрипція франц. внутрішньої позички. Вона стрінулася з дуже прихильною поставою громадянства, тому можна припускати, що її цілу підпишуть першого дня.

Італія буде цісарством?

Як подає французька преса, фашистівські політичні кола плянують переіменувати італійське королівство на цісарство.

Папа укоронував би Віктора Емануїла на цісаря в церкві св. Петра

МАНЕВРИ В ЛІБІЇ.

Підчас недалекої візити італ. короля в Лібії відбудуться там великі військові маневри. Виїхав уже туди заступник шефа ген. штабу з кількома генералами.

Велика Британія купує літаки в Канаді.

ЛЕТУНСЬКИЙ ПРОМИСЛ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ПЕРЕПРАЦЬОВАНИЙ.

Британська летунська комісія, що звиджувала американські фабрики літаків, ствердила, що вони перетяжені працею і тому не могтимуть виконати літаків, необхідних для Англії.

З огляду на те згадана місія замовила більшу скількість тримоторових бомбовиків у одній канадійській летунській фабриці; інші канадійські фабрики сподіються дальших замовлень

Судетські німці зорганізували партійну міліцію

ЧЕСЬКА ПРЕСА ЗАНЕПОКОЄНА.

…празьке міністерство внутр. справ дозволило освувати німецьку організацію „добровольної охоронної служби". Генлайн, як її командант іменував шефом штабу Віллі Брандля.

Цей останній у вдозві назвав новоутворену організацію партійним хребтом, військовим відділом, готовим на все. Вона має хоронити вожда і зберігати лад підчас манифестацій.

Чеська преса занепокоєна, бо з манифесту виходить, що нова організація має піввійськовий характер і може загрожувати безпеці держави.

СТАНОВИЩЕ СЛОВАЦЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАРТІЇ.

На засіданні президії словацької національної партії рішено, що до недалеких громадських виборів підуть словаки самостійно. 4. і 5. червня ц. р. відбудуться в Братиславі манифестації з приводу 20-ліття пітсбурської умови, що словаки дальше боротимуться за автономію. Словацька нац. партія взиває словаків, щоби були на все приготовані. Найважнішим наказом хвилі є єдність всього словацького народу.

СУТИЧКИ З КОМУНІСТАМИ І ЧЕСЬКИМИ ЖАНДАРМАМИ НА СЛОВАЧЧИНІ.

У Тируді, Ружомберку і Фриштаді дійшло до бійок між комуністами і членами словацької народньої партії.

У Чернорі словаки розбили комуністичне віче; дійшло до бійки з поліцією, що опорожнила салю.

Словацький посол Сідор в отвертому листі до премієра протестує проти поліційної та комуністичної нагінки.

Перед наступом на Сучев.

До Шангаю наспіли з фронту вістки, що нині (вівторок) треба сподіватися японського наступу на Сучев, важний вузол на перехресті залізниць люнгайської та Тієнтсін—Пукав.

Минулої ночі японські передні сторожі зблизилися на 20 км. від південного сходу до Сучев. На горах, що панують над містом, уміщено важку артилерію головних японських сил. Японські ескадри закидують бомбами місто і важніші військові обекти в околиці

Совітський уряд відкинув японський протест,

ПОКЛИКУЮЧИСЬ НА ПРОТИСОВІТСЬКУ ПРОПАГАНДУ В ЯПОНІЇ.

Японський амбасадор у Москві Шігеміцу доручив 11. ц. м. комісаріятові закорд. справ протест проти протияпонської промови комісаря далекосхідної воєнної фльоти Смірнова, яку він виголосив на першотравневій реві у Владивостоці. Заступник комісаря закорд. справ Стомоняков відповів нотою, в якій совітський уряд звертає увагу на протисовітську кампанію японської преси, державних інституцій та військових кол і що в цій пропаганді беруть участь навіть вищі військові старшини. З огляду на те совітський уряд не приняв до відома японського протесту.

Велика подія минулих літ.

Львів, 15. травня 1938.

Рік 1848, званий в історії „весною народів", проявився був у Відні березневою революцією, що покінчилася проклямацією австрійського цісаря, яка прирекла сповнити бажання „вірних" народів. У наслідку цього патентом австрійського **цісаря Фердинанда з 17. квітня 1848. року** прилюдно **оповіщено**: „Всяка панщина або роботизна й інші підданчі повинности ґрунтових господарів (кметів), халупників і комірників **касується з днем 15. травня 1848. року.**

Ось таким чином тому девятьдесять років маси нашого селянського народу, що гнулися у ярмі панщини, **діждалися свого визволення.** На памятку тої великої події станули були по наших громадах хрести з написами: В память даної свободи 3. (15.) мая 1848. року.

Скасування панщини — це був акт самооборони австрійської монархії, щоби приєднати собі хліборобський нарід і не допустити його до революції в часі, коли дух свободи всіх людей та рівноправности націй пробивався щораз-то сильніше із заходу на схід европейського континенту.

Ось так розпочався визвольний процес нашого хліборобського народу за землю, за ліси й пасовиська та за культуру, просвіту, знання і за добро народу цієї землі. Бо хоч цісарський приказ допустив свободу і землю для всіх громадян, то проте у житті народу треба було все здобувати власною працею і знанням, щоби вдержати своє право у своїх руках і питому землю на свій пожиток.

І коли у тих змаганнях за краще життя тяжко приходилось нашому народові видержувати суперництво, він не раз ставав перед тим хрестом у память свободи, щоби кріпитись силою віри до дальшої боротьби за свою правду і ліпшу долю. Тай коли він кидав рідну землю у розпуці і рушив у далекий світ за працею, то благав перед тим хрестом прощення, „бо жити не хочуть нам дати"...

Колиж перейшов час пятьдесятих років від памятного дня скасування у нас панщини то в цілому краю улаштовано святкування 50-літнього ювилею знесення панщини і нашого відродження (1848—1898). З цього приводу у Львові на високому замку в дні 19. травня 1898. р. відбулося **велике всенародне віче**, на котрому відновлено національну програму „Головної Руської Ради" з 1848. р. та проголошено ще раз самостійність українського народу.

На памятку того ювилею засновано у Львові нашу Реміснично-Промислову Бурсу ще в тому самому році. Що це значило? Воно мало своє глибше значіння! Бо як ми тоді зробили підсумки нашої праці за перших пятьдесять років, то нам виказалась потреба: піднести наше ремесло і наш рідний промисл, щоби своїми силами **упромисловити міста й села** і таким чином добути ширші варстати праці для свого народу та здобути маєткові засоби, щоб піднести дохідність нашої землі і добробут усього народу.

Сьогодні проминуло від того часу знову сорок років, разом уже девятьдесять років. І за той час перейшли ми тяжкі й найтяжчі часи воєнні та повоєнні, що нас багато дечого мали навчити. Тому нам годиться згадати і роздумати великі події минулих літ, щоби при цій нагоді зясувати собі: що ми здобули та що втратили і що нам далі робити, щоб було ліпше. Бо остаточно все залежить найбільше і головно від нас самих: **від нашої здорової думки, нашої єдности і послідовної праці всього нашого громадянства.**

А наш хліборобський нарід має свої права і великі обовязки у нашому громадянстві, щоби вдержати рідну землю у своїх руках. Коли він у важкому лихолітті заломився був у якійсь ділянці життя, то все те треба взяти також у наші підсумки і відповідно допомогти нашим хліборобам, щоби знали як слід їм стати в обороні своєї віри й народности та в обороні свого варстату — рідної землі, по всякий час!

Д-р Кость Левицький.

Гріхи Ліґи Націй.

Все йде на останній сесії ради Ліґи Націй як по писаному. Для того, хто за її працями довший час уважно слідкував, несподіванок вже бути майже не може...

Як і треба було сподіватись, представник тої держави, що у внутрішньому своєму житті знищила в корені ідею законности і моралі, що винищує десятками і сотнями тисяч своє населення, представник уряду, що не зупиняється перед компромітацією і розстрілом усіх своїх власних найвірніших слуг вчорашнього дня, що поневолює цілі народи в найгірший спосіб, — виступає в ролі оборонця міжнародньої справедливости і права народів на вільне життя. Безглуздя такого виступу особливо вражає, коли нагадати собі, так би мовити, фільософію основників Ліґи: коли у приватному житті, принаймні серед нормальних людей, людські відносини зрівноважені принципами моралі, коли у цивілізованих країнах, у внутрішніх державних взаєминах панують закони, то чому ті самі принципи права і моралі не панують серед міжнародніх взаємин?

І от усе перевертається: той, хто знищив досягнення людства у сфері приватного і державного життя, намагається вводити їх у міжнародні відносини. Нещирість і навіть комедіянство цих виступів очевидне: Сталін, що тримає під своєю лапою великий культурний нарід — Україну, виступає оборонцем незалежности Етіопії, яка хоч і мала своєрідну культуру, але далеку від рівня европейських народів. Кожний розуміє, що і Сталінові і Літвінову нема діла до неґуса, цього останнього могікапина серед деспотів старого типу. Їм іде про те, щоб своїми виступами недопустити до замирення поміж Англією та Францією з одного боку, з Італією з другого. Іде їм про те, щоб викликати загострення поміж европейськими державами, викликати війну поміж ними, від якої Совіти знайдуть спосіб стати осторонь, бо війна для диктатора Кремля — це кінець єдности Союзу, кінець фізичної диктатури. Бешкет в Европі, бешкет у світі — це спосіб зміцнити свій режім. І тому Літвінов що сам не певний за завтрішній день, мусить, де можна робити інтриги.

Чи можна колись буде здійснити ідеї творців Ліґи Націй це інша і дуже складна справа, але можна з певністю сказати, що доки істнують такі держави як радянський Союз, го не можна говорити про міжнародні відносини, де мусять панувати принципи законности і моралі.

Бажаючи поширити свої впливи на цілу земну кулю і мати у себе Москву — з її шостою частиною світу, Ліґа Націй сама підписала свій присуд, який привів її до занепаду. Навіть щодо универсальности Ліґи Націй то і тут вона програла, бо вступ Совітів був одною з головних причин виходу із Ліґи Італії та остаточного віддалення від неї Німеччини та Японії.

І нагадується осінь 1934 року, коли приймали до Ліґи СССР. Тоді делеґація українського уряду на еміграції, разом із представництвом української парляментарної репрезентації, із представниками наших спільників-кавказців, рішуче виступала проти приняття Москви до Ліґи. Ми найшли тоді серед самої Ліґи кількох прихильників, але ніхто так рішуче не осудив тоді Совєти, як президент Швайцарії Мотта, що виступав і в ролі оборонця української справи. Арґументи тоді не мали сили. Покійному міністрові Франції Барту, людині правого напрямку, людині, що сама ненавиділа московські методи, треба було з причин, як йому здавалося, дипльоматичної доцільности відповісти през. Мотті. Барту не хотів зрозуміти, що цим він завдає смертельний удар ідеї його попередників, ідеї Ліґи Націй.

Та за кожну помилку треба платити. Франція же цілком розчарувалася у франко-совітському пакті, і якою гіркою іронією супроти колишніх виступів Барту бренять оці слова, що були написані в передовиці органу міністерства закорд. справ Франції, „Тан" з 10. березня 1938 р. з приводу процесу 21-го в Москві:

„Ми мусимо себе спитати, яку вагу може мати в еволюції світа, такому як нинішній, велика держава, яка добровільно ставить себе поза принципами моралі, обовязковими для зорганізованого суспільства, яке може бути в майбутньому реальне значіння її виступів в Лізі тих народів, які хотять здійснити принципи права, свободи, рівности, основні засади кожного здорового громадянства". Все це запізно.

Тепер Ліґа Націй платить лихву за свою формальну помилку. Чи осяжна її основна ідея, чи ні, в якій мірі і при яких обставинах, не можемо тут рішати, але доки на світі істнує величезна деструктивна, аморальна сила, і доки ці вовки в овечій шкурі будуть засідати в отій Лізі, до того часу престіж Ліґи буде тільки падати.

Олександер Шульгин.

З Риманова до Сянока.

Якось непомітно перенесено резиденцію апостольського адміністратора для Лемківщини д-ра Якова Медвецького з Риманова до Сянока. Москвофільські ґазети, сповіщаючи про цю подію, додають від себе заввагу, що це довершилося „после прадалжітельних хлапот" та заповідають, що це неначе вступний крок до утворення окремішньої дієцезії, яка простягалась би від Щавниці по Сянік і мала б 180.000 греко-католиків.

При цій нагоді згадують, що давно істнувало в Сяноці гр.-кат. епископство, про що є спомини з XVII. віку. Також є в Сяноці одно узгіря, біля котрого була колись церква та котре називалося „Владича гора" (потім „Аптекарська гора", сьогодні „парк Міцкевича").

Від себе пригадуємо, що в титулятурі епископа перемиського зазначено, що він також „епископ самбірський і сяніцький".

Перша українська гр.-кат. церква у Ліоні

Французька духовна влада відступила до вжитку українців греко-католиків у Ліоні церкву св. Анни. Її настоятелем є о. Н. Бриґа. Цей черговий етап в організації української греко-католицької церкви у Франції прийняли з правдивою радістю українські еміґранти в Ліоні та його околиці.

С.

З діяльности Академії Наук УРСР.

Інститут історії матеріяльної культури та його „Наукові Записки". — Інститут історії України — Відділ рукописів Бібліотеки Академії Наук. Плян видавничої діяльности Академії Наук на 1938 рік.

Академія Наук Сов. України, за новою структурою, ділиться на такі три відділи: відділ наук 1) фізико-математичних, 2) технічних та 3) гуманістичних.

Відділ гуманістичних наук обєднує в собі ряд гуманістичних інститутів, що мають своїм завданням „працювати над соціялістичним створенням української культури, національної формою, соціялістичної змістом". До складу гуманістичних інститутів належать, між іншим Інститут історії матеріяльної культури, на чолі якого стоїть якийсь росіянин Ячменьов. Від 1937 р. Інститут історії матеріяльної культури почав видавати „Наукові Записки" за редакцією в. о. директора того Інституту Ячменьова.

В ч. 2—3 „Вістей Академії Наук УССР" за 1938 р. знаходимо рецензію на три перші числа „Наукових Записок", яка дає читачеві зрозуміти, що дальше істнування цього органу стоїть під загрозою з причини його „контрреволюційного напряму", що його викривають з самозадоволеною насолодою автори тої рецензії М. Супруненко та М. Марченко.

Головні удари рецензентів спрямовані проти В. Телічки, автора декількох статтей в „Наукових Записках". Особливо дісталося йому від рецензентів за вступну статтю в ч. 1. „Наукових Записок" під назвою „Про перебудову історичного фронту". Рецензенти закидують В. Телічкові, що він підходить до вирішення питань перебудови історичного фронту „не з позицій марксизму, не на підставі ухвал партії та уряду, не на підставі вказівок товариша Сталіна. Автор підходить до цього... з позицій заклятого ворога народу, шпигуна японо-німецького фашизму Бухаріна". Великий переступ В. Телічки рецензенти вбачають також у тому, що „висловлювання товариша Сталіна і постанови партії та уряду подаються Телічком лише у зносках" (себто в примітках). З приводу другої статті В. Телічки — „Хортицька електро-машинно-тракторна станція" рецензенти, між іншим пишуть: „Чого варте змальовування Телічком колгоспного села: „Майже в кожному дворі стоять молотарки, плуги, букери, лобогрійки". За автором виходить, що колективізація не тільки не знищила куркульського господарства, а навпаки сприяла зміцненню і кількісному збільшенню куркульських господарств...

У своїй рецензії „Наукових Записок" рецензенти не обмежилися до того, що викрили „контрреволюційний напрям" того органу, але і самі винесли такий присуд: „Треба думати, що Президія Академії Наук УРСР вилучить з ужитку раніш надруковані номери „Наукових Записок Інституту історії матеріяльної культури", як наповнені ворожою контрабандою. Треба також сподіватися, що від редагування „Наукових Записок" буде увільнений редактор їх Ячменьов".

Той факт, що згадану рецензію вміщено в „Вістях Академії Наук УРСР" без жадних приміток з боку редакції, вказує на те, що Президія Академії Наук мабуть прийме присуди рецензентів до виконання.

Покищо не зависли чорні хмари над Інститутом історії України, який, за даними „Вістей Академії Наук УРСР" (див. ч. 1 за 1938 р.), виявляв досить жваву діяльність*). Так, Інститут історії України недавно видав працю, що її склали Ястребов і Гуслистий, за редакцією Бєлоусова, під назвою „Київська Русь" і феодальні князівства XII—XIII століть", а тепер видає працю під назвою „Україна під владою ... та готує до друку хрестоматію з історії України. За тими самими даними, Інститут працює над виготовленням „Хронольоґії історії України" в трьох томах.

Не менш інтенсивно працює, за даними „Вістей Академії Наук УРСР" (див. ч. 1 за 1938 р.), відділ рукописів бібліотеки Академії Наук. Так, з нагоди 100-ліття з дня смерти Котляревського, що припадає на 10. листопада ц. р., відділ рукописів працює над старими списами „Енеїди", „Наталки Полтавки" та інших творів І. Котляревського ... ється також спеціяльний покажчик з бібліографічним описом рукописів творів І. Котляревського та рукописних матеріялів ...

*) На жаль, оцінку самої діяльности ... дати за відсутністю в Празі видань ...

ють його добу і літературну діяльність попередників автора „Енеіди".

Відділ рукописів Бібліотеки Академії Наук має намір видати також низку праць, присвячених Т. Шевченкові, до дня 125-літніх його народин, що припадають на 9. березня 1939 р. Відділ почав роботу над бібліографічним описом численних Шевченкових матеріялів, які зберігаються у відділі рукописів. Крім автографів Т. Шевченка, до показника ввійдуть численні рукописні копії і перерібки „Кобзаря", які свідчать про широке підпільне поширення творів Шевченка в дореволюційній Росії, а також записи народніх пісень і оповідань про Шевченка, спогади і біографічні матеріяли.

Ще більшу видавничу продукцію обіцяє виявити в 1938 р. Академія Наук. А саме, вона має випустити понад 200 назв наукових і популярних книг. Так, нпр., Інститут економіки готує „Нарис з історії промисловости УРСР.", „Цукрова промисловість УРСР за 20 років радвлади", „Фінанси СРСР та УРСР за 20 років" та інш. праці.

Як бачимо, Академія Наук з всіма своїми установами намічує на 1938 рік широкий плян видавничої діяльности. Чи буде Академія Наук цього року щасливіша в реалізації наміченого пляну видавничої діяльности, ніж за останнє пятиліття, покаже нам недалеке майбутнє.

Ст. Сірополко.

Після розвязання Союзу Українок.

Здавна вже збиралися хмари над нашою жіночою організацією: численні в останніх часах конфіскати статтей у „Жінці", навіть таких, що були вже колись друковані, ріжні заборони (збірка піря для шпиталю, збірка на освіту селянки), заборона участи в ювилейному святі „Просвіти" — усе те були передвісники катастрофи, яка склалася 6-го цього місяця.

А подія була справді катастрофою, бо обняла не тільки Львів, але цілий край: 72 Філії по містах і містечках, 12 сот Кружків по селах — у сумі близько 50.000 членів. Працю, яка довгі роки тут у центрі й на місцях у краю велася ідейно та пляново, обгортала щораз нові ділянки, творила нові цінности, виховувала свіжі кадри свідомого, національно активного жіноцтва — одним „декретом" цілковито загамовано. Журнал „Жінка", один з найкращих, який у нас останніми часами появився, богатий і цікавий змістом, сильний думками та ясною провідною лінією — припинений. „Українка", молода газетка, що за короткий час свого істнування здобула собі вже симпатію та передплатниць по селах — припинена. Значить: підірваний в корені звязок централі з її членами в краю голос проводу здушений.

Враження по тому розгромі у Львові і в краю величезне, але те враження не з тих, що валить із ніг. Може там і мякнуть хтось у жіночому кутку, та загал жіноцтва в краю не стогне, а затискає уста і підносить протести. Ми вже пережили в останніх десятках літ, що зуміємо і теперішній удар перенести — і перенести достойно, без пониження.

Як зачуваємо, провід Товариства робить усі заходи, щоб на легальній дорозі відновити діяльність Союзу Українок. Робляться теж заходи для відновлення жіночої преси. І мусимо вірити проводові, що як зумів стільки літ вести Товариство й поставити його на широкій площині та зробити його пожиточним і поважним чинником у громадянському житті, так само зуміє і тепер вивести його з крутіжу на спокійні води. А жіночий рух така могутня сьогодня стихія, що на евентуальність найде собі якісь форми дальшого істнування.

Але передумовина до цього — повне довіря членів до управи Т-ва та здисципліноване підчинення усім її зусиллям. Вона, хоч розвязана хвилево й нечинна, має право й обовязок боротися за привернення Товариству статутових вольностей. Нині не пора на адресу свого проводу робити якінебудь докори. Може й були там деякі похибки — де їх нема?; може раз і другий провід у дечому промахнувся — хто в нас не промахується нераз аж по береги? Але кожний його крок, річ певна, був подиктований завжди добром Товариства й бажанням зберегти в повній чистоті національний характер організації.

Ми розуміємо, яке важке сьогодні положення управи Союзу Українок, яка бере на себе тягар рятувати велику цінність народу, тому мусимо підтримати її в її змаганнях — не лише жінки, але й усе українське громадянство. Бо Союз Українок — це не чисто феміністична установа, як дехто думає, але суто національна, що працювала над законізуванням жіноцтва для праці серед народу. Через своїх членів у краю працювала теж посередньо у всіх наших громадянських організаціях: у Просвіті, кооперації, Рідній Школі. Її члени по Кружках складали великі жертви на закупно церковних річей, а ось недавно зібрали піря на 200 подушок для українського шпиталю у Львові — словом: у кожній народній потребі ставали готові до служби.

І як болюче вразило нас розвязання „Сили", заборона Просвітянського Конгресу, сокільського здвигу, загроза площі Сокола-Батька, таксамо мусить усіх боліти розвязання Союзу Українок. Тому ціле громадянство мусить стати в його обороні, бо обороняючи одну нашу національну цінність, боронимо тимсамим наш стан посідання, наше національне істнування.

І ще одно: внаслідок розвязання Товариства найшлася управа в дуже скрутному матеріяльному положенні: векслеві зобовязання, незаплачений чинш за льокаль, кошти друку часописів, невирівняні платні службовичкам централі — ось що мулить душі проводу. Крім морального удару ще й великі матеріяльні втрати. А тут ще кошти процедури, звязаної з евентуальним реактивуванням Товариства. Чи не можнаб і в цьому напрямку прийти йому з допомогою, взяти на себе тягар зліквідування — хочби частинно — довгів Союзу Українок? Кидаю думку в надії, що кожна з нас найде вже дорогу та способи, як ту поміч перевести.

Конст. Малицька.

З польської преси.

Вимога територіяльної автономії

для українців у Польщі суперечить польській держ. рації.

Можна одне обєктивно ствердити: ні один дотеперішний хід української політики в Польщі не викликав такого широкого відгомону в польській пресі, як остання декларація УНДО. Це дуже симптоматичне. І коли взяти під увагу, що за цілою низкою польських часописів, що забирали у цій справі слово, стоять політичні групи й організації, що мають більший чи менший вплив на польську політику, то голоси польської преси про декларацію УНДО — знак, що ця декларація була звуком, що безумовно виріжнився в польській політичній орхестрі. Польська преса однозголосно ствердила, що це був фальшивий тон, що це була помилка. На цьому становищі станув теж офіційний орган Озону „Газета Польска" (ч. 134. з 17-го травня ц. р.) у статті п. н. „Тактична демонстрація". Автор статті С. М. в одній розмові в якій хтось ще перед проголошенням декларації УНДО висував думку, що українці „використають офензивну поставу судетських німців у Чехословаччині", відповів:

„ — Це була би подвійна помилка; передовсім тому, що таку демонстрацію в теле.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 3.

І. З-КО.

Голівка амора.

(Докінчення.)

Потім звернулася до мене:

— Ну, що ви скажете про останню повість нашого лавреата?...

Розмова наша завжди була невимушена, жвава. Часами ми тільки висловлювали свої думки, іноді і живо сперечалися. Пані Ніна іноли мала свій погляд і вміла гаряче його захищати.

При розмові мої очі механічно сховзнулися по дрібничках, що заповняли цей столик. Пляшечки кольонської води і перфум, різьблена пудерничка, а поруч ментолевий олівець проти мігрени. Люксусове дзеркальце, свіжо розтята книжка (власне остання повість нашого лавреата). Якісь фігурки із слонової кости: може амулети, що приносять щастя? Все гарне, вибагливе і дуже жіноче. Взагалі в усім домі пані Ніни а в цім будуарі особливо, віяло спеціяльною жіночою елеґанцією і теплом.

Тільки ось моє око почало помічати якесь немов би нарушення цієї „жіночої" гармонії. Що саме це було, я ще не усвідомлював собі, — тільки десь з підсвідомости видобувався якийсь питайник, який почав ворушити мою цікавість.

— Питаете пані Ніно, про „Забуті сни"?.. Щож?.. видно руку майстра... нема що... Тільки мені здається, що композиція трохи за тяжка...

— Та що ви?!.. Та кращої композиції у наших я ні не здибала!.. Ви тільки подумайте: яка пропорція частин, як повязані сцени: А наростання дії?..

Пані ще щось говорила, тільки це якось промайнуло повз мою увагу, не зачепивши її. Мене вже мучив, як кажуть, „цвях", що заліз у голову і тепер з підсвідомости вилазив на поверхню.

Що це таке? — мучила мене настирлива цікавість: — Що тут є таке, що вносить дисонанс в жіночу атмосферу цієї кімнати?

— Ну, що ви погоджуєтеся зо мною, чи ні?

Пані Ніна приперла мене до стіни, а я не знав, про що йде мова. Образити чи вколоти господиню своєю неувагою не хотів. Я почав викручуватися:

— Ну, припустім, що і так. Але-ж є ще більше питань... От візьмім хочби психольогію героїв...

— Е, пане... тут я вже рішуче не погоджуюся з вами: таж кращого психольога в усій нашій сучасній літературі нема!..

— Може трохи переборщено, пані Ніно?.

Ми ще довго сперечалися. Дискусія захопила мою увагу і причинилася до того, що я і забув за свій „цвях". Повертався до дому таки зовсім пізно.

* * *

На метчі пані Ніна була спокійна, зрівноважена і... весела. Коли Славко Забрівний добивав мяч до воріт і стріляв голя, вона червоніла, очі блищали їй газардом, віддихала поривчасто. Аж по голі зідхала з полекшею і наявним задоволенням.

Я якось кинув:

— Моторний хлопчисько!.. добрий у нападі...

— Так... так... добрий, — сплутано погодилася моя товаришка.

— А дивіться, як виглядає!..

Мене чомусь обхопило бажання помирити їх, розвіяти прикрі сліди колишнього інциденту; я взагалі не любив атмосфери ворожнечости, злоби, — а щодо цих двох людей особливо, бож їх обох добре знав і часто з ними зустрічався.

Та й що таке особливе зайшло? Ну, хоть поцілувати... велика річ? Кому від цього булаб яка кривда? Молодий хлопець... не стримався... Повиннаб радіти, що ще так подобається молодим. Інша булаб горда.

Одначе, мені здалося, що час зробив своє — і в відношенні пані Ніни до Славка наступило немов би деяке відпруження. В цьому мене переконувала і сама присутність її на метчі та її поведінка. Надто — Славко виглядав дійсно принадливо: розчервонілий, стрункий, звинний.

Тож я зарискував запропонувати:

— А що, пані Ніно... чи не дарувалиб ви тому хлопцеві?.. Будьте вибачливі до його молодости...

На велике здивування, моя приятелька зморщила свій класичний носик і сухо мені відповіла:

— Залиште!.. нема про що говорити... Я вас прошу: ніколи не зачіпайте цієї теми... Дуже вас прошу, якщо не хочете, щоб і ми посварилися..

Урвала. Стала сувора, мовчазна, надута. Я зів облизня й замовк. Ну і злопамятні ці жінки!..

* * *

Вечір отрясався від пообідньої дрімоти і чепурився на танці, розваги, або бодай на прохід

рішньому моменті можна би розуміти як натиск, який українці хочуть зробити на відповідальні державні чинники при допомозі аргументу, взятого буцімто з репертуару національних аналогій в теперішній міжнародній ситуації; подруге тому, що таку демонстрацію знову ж: **у теперішньому** моменті, публічна опінія в Польщі мусіла би приняти як вислід і продукт тактичної гри, що незвязана в даній хвилині природним причиновим звязком з обективною дійсністю внутрі краю".

На превеликий жаль для автора статті УНДО зробило цю подвійну помилку, тобто проголосило свою декларацію. Автор статті рахує ще на те, що це був тільки тактичний хід, що це була тільки „тактична демонстрація". Бож, на його думку, все те, що є в декларації й теперішніх резолюціях УНДО, було, навіть докладніше і включно з вимогою автономії в січневих, зїздових резолюціях партії. В часі останньої соймової сесії українці не виступили з внеском за територіяльну автономію. „Щож — питається він — за тих кілька місяців чи навіть тижнів сталося такого сутевого чи переломового у внутрішньому становищі українців у Польщі, що треба було повторювати ці самі постуляти і то ще з емоціональним вступом" про незвичайно поважне політичне становище українського народу. На думку автора це „незвичайно поважне політичне становище створилося для українців у Польщі в їх уяві під впливом подій в далеких судетських горах". Тому автор уважає цю декларацію помилкою:

„Помилка, що її зробили автори резолюції очевидна. Якже це? Чи вони уявляли собі, що ідейницький і моральний патронат чужої сторонньої проблеми може стати річевим аргументом, що викличе позитивний наслідок і його поважно візьмуть на увагу відповідальні чинники в державі?... Маємо занадто добру думку про політичний змисл та розсудок провідників УНДО, щоб допускати, що вони не передбачували консеквенції та помилковости цього кроку. Думаємо радше, що ця зроблена помилка була типовою „чеснотою з необхідности", задемонстрованою під натиском внутрішньої, долішньої партійної демагогії, що переліцитовується з „горою", і перед якою політичний розум мусів скапітулювати".

На це твердження про „патронат чужої, сторонньої проблеми" у нас була вже річева відповідь (гл. „Діло" ч. 103 з 14. травня ц. р. статтю п. н. „Як то українці наслідують Генляйна"), в якій виразно сказано, що українці в Польщі домагалися автономії ще тоді, коли Генляйнові про німецьку політику ще й не снилося, а про „вплив подій у далеких судетських горах" на українську політику не могло бути мови, бо тих подій ще не було. З поглядом автора, що декларація УНДО як „тактична демонстрація" зявилася під натиском долішньої партійної демагогії, полемізувати не будемо, бо і так його не переконаємо. Йому так треба, йому так вигідно, щоб це була тільки „тактична демонстрація", яка — на його думку — сутево послабила мериторичний зміст охоплених декларацією постулятів. Не розуміємо, чому... Але для нас важніше відношення автора (отже офіціяльного органу Озону) власне до того „мериторичного змісту" декларації УНДО.

„Не будемо тут окреслювати нашого становища до тих постулятів, становища, яке ми нераз зазначували і якого не змінили. Бо трудно, щоб ми за кожним разом, коли УНДО-ві подобається тільки інтерпелювати нас за наше становище, повторювали, що **признаємо окремішність української національної культури, що бажаємо їй великого і здорового розвитку, що апробуємо політику держави, яка згідно зі своєю державною рацією створює умовини корисні для цього розвитку** (підкреслення наше — Ред.).

Отож. Нічого нового нам автор не сказав. Ми це прекрасно знаємо, що також ті, в імені котрих „Газета Польска" виступає, апробують політику уряду, що „створює умовини корисні для розвитку" української національної культури. Ми навіть можемо зілюструвати ці „корисні умовини": українське шкільництво, українська кооперація, особливо на північно-східних землях, ціла низка розвязаних читалень „Просвіти", кружків „Рідної Школи", розвязання „Сили" й „Союзу Українок", справа з ювилеєм „Просвіти", здвигом Соколів і т. д. і т. д. Апробуючи цю політику, яка створює отакі „корисні умовини" для розвитку української національної культури п. С. М. категорично твердить, що

„в цій політиці постулят територіяльної автономії не може міститися. Саме тому, що він суперечний з державною рацією держави, як одноцілого організму, що в ґеополітичних умовинах Польщі є для неї історичною необхідністю" (підкреслення наше — Ред.).

Оце найважніше. Автор поставив справу ясно, не загортаючи нічого в ніякі папірчики. Мало того. Він робить ще дальший висновок: беручи для порівнання французькі голоси про Чехословаччину, які твердять, що переміна Чехословаччини на федераційну державу приспішила б тільки її розклад, твердить, що українці, які домагаються автономії у Польщі, „змагають у своїх інтенціях до послаблення держави, до організації відосередних сил". Він хотів би мати від УНДО відповідь на питання: „чи в „автономічній" системі, якої домагається УНДО, оті відосередні та руїнницькі сили, які УНДО осуджує у своїй резолюції, успокоїлисьб, чи навпаки, добулиб саме умовини тимбільшої свободи і безкарности?" Питання, що найменше, дивне. Так якби УНДО справді могло сказати щонебудь про те, що зроблять сили, які діють поза ним і часто проти нього.

„Пишучи оці завваги — кінчить п. С. М. — головно на те, щоб виказати тактичну гру, яку УНДО застосувало під впливом вісток з судетських гір та під натиском власного демагоґічного долу — хочемо вкінці висловити переконання, що в інтенціях авторів резолюції не було змагання до того, щоб причинити Польщі клопоту в міжнародній опінії".

Словом: ціла стаття п. С. М. — це приписування УНДО-ві всяких інтенцій з винятком одної правильної і безсумнівної, якою воно справді кермувалося: поставити українську національну політику в Польщі на правильні рейки.

„Не фахові політики, тільки оба народи безпосередньо".

Декларації УНДО присвятив передову статтю львівський „Век Нови" (ч. 11.103 з 17-го травня ц. р.) п. н. „За справжню пацифікацію Східної Галичини". Те, що найбільш вразило „Век Нови" в декларації УНДО, то вислів, що політика нормалізації не принесла позитивних наслідків не з вини УНДО, як теж твердження, що „замість нормалізації відносин українське громадянство стоїть перед фактом боєвої мобілізації та офензиви польського громадянства у відношенні до українського національного життя".

„З цього мотивування виходить хіба, що приступаючи до нормалізаційної умови, керманичі українського руху рахували, що нормалізація це має бути для польської сторони цілковита пасивність та безчинність, що поляки нпр. у Східній Галичині мають обмежитися до пасивних обсерваторів супроти всіх починів, які змагають ще до більшого скріплення і до ще більшої експанзивности українського елементу, що словом, мають нічого не робити, і дозволити противній стороні робити все, що тільки вважатиме за вказане й догідне для себе"

І твердить „Век Нови", що серед поляків нема ніякої боєвої мобілізації ані протиукраїнської офензиви, що все те, що поляки роблять, то тільки змагання втримати „стан посідання", що все те, що українці закидають полякам, вони самі роблять, отже нпр. ловлять душі, тобто перетягають поляків до себе. Доказом на те для „Веку Нового" є „численні на цьому тлі судові процеси з присудами, що засуджують українських священиків". Що про те говорити, „Век Нови" добре знає, що українських священиків засуджують за те, що вони у метрикальних книгах вписують прізвища своїх парохіян по українськи, тобто так, як вони справді називаються. Але „Векові" треба аргументу, що українці зривають нормалізацію нечуваною політикою, бо не досить, що перетягають душі, але і відбирають „стан посідання" але хочуть ще й територіяльної автономії. Та все-ж „Век Нови" вірить, що

„не зважаючи на все мусить прийти до взаємного порозуміння, але доведуть його до успіху не фахові політики, тільки оба народи безпосередньо. Поляки прагнуть такого порозуміння і вірять що до нього мусить прийти."

На головній вулиці в сяйві вітрин я здибався ніс до носа з Славком Забрінним.

— А молодий товаришу!.. Ну, як там?

Славко мав заклопотаний вигляд.

— Та от бачите: чоловікові все трапиться якась біда...

— А що таке?

— Мушу зайти до ювеліра...

— Чекайте... і я з вами...

Відколи пані Ніна так суворо поставилася до Славка, я почув особливу симпатію до цього хлопця. Чим він винний, що має 22 роки і в приязні молодої гарної жінки йому закрутилася голова? І з ким цього не буває? Ну, скажіть самі...

Та мабуть не без того, щоб і пані не подрочилася з ним. Пані люблять кокетувати, а потім ще й ображаються... Теж льоґіка.

Я хотів ширше поговорити з цим хлопцем, розпитати, якось так делікатно висловити свою симпатію чи підтримати його. Тож разом із ним я ввійшов до блискучої крамниці і чекав, доки Славко залагодить свою справу.

Той звернувся до господаря крамниці:

— Пане добродію, чи не моглиб ви мені зробити ось такої речі?... Але точнісінько таку саму...

Славко простягнув до ювеліра маленький предмет.

Та ледве я кинув оком на ту річ, як мене блискавкою прошила думка: я десь це вже бачив! Це була мужеська спиначка до маншета сорочки: на чорному емаліовому полі — гарненька, зо слонової кости, голівка Амора. Рішуче я це вже десь бачив... Але де... де?

Не витерпів, звернувся до Славка:

— Слухайте. Це ваша спиначка?

Той аж розсміявся:

— А не, маєш!... А чияж би? З нагоди матури тітка Юлія подарувала мені. На лихо кілька днів тому я одну десь загубив...

Моя память запрацювала, як бюро детективів. Нема жадного сумніву: цей самий кирпатенький носик, ця сама усмішка пухких уст молоденького божка любови.

— Кажете, що загубили... недавно?

— Ну, певно... Виразно памятаю: два дні перед метчем з Гасмонеєю ще мав... бо памятаю: міняв сорочку... А потім чоловіка усе десь носить... не знаю де загубив... Отже можете зробити таку саму? — знову звернувся Славко до ювеліра.

Не треба робити... Я вам знайду вашу спиначку...

Мабуть мої слова були ще сильніші, як грім з ясного неба. Не можу забути того вигляду, який мав Славко в ту хвилину. На його обличчі зміна барвами веселки грали: цікавість, здивування, переляк, недовірливість, розгубленість, сподівання чогось незвичайного.

А поки він стояв передімною, як німий питайний знак, мені наче заслона перед очима відкрилася, і я побачив: пеньюар пані Ніни, вибагливий тоалетовий столик в її спальні, а на столику серед жіночих дрібничок мужеську спиначку: на чорному емаліовому полі голівка Амора з слонової кости — з кирпатеньким носиком і привабливою усмішкою пухких уст.

Тепер мене мучили вже нові думки:

— Коли він її згубив? І що було щире у пані Ніни — її перше обурення чи перше захоплення його спортовими успіхами?

—o—

Словом, стара пісня: понад голови українських політиків, понад голови української інтелігенції.., порозуміння народу з народом... На підставі отих всіх гасел, що ми їх чуємо від довгого часу на зборах ріжних польських організацій, чуємо від СППОС-у і бачимо, як їх реалізують у практиці. І „Век Нови" вірить, що в таких умовинах може прийти до якогось порозуміння „двох народів"?! Блаженні віруючі!.

Нам тільки дивно, чому „Век Нови" завжди, як теж у цій статті на початку, підкреслює, що він обективно підходить до української проблеми в Польщі.

———о———

Криваві події
у Вільках Мазовецьких

В дні 13. травня ц. р. були Вільки Мазовецькі, равського повіту, тереном кровавих подій. Тяжко ранений Микола Сохань помер у дорозі до шпиталю, з дальших тяжко ранених Гриць Іванусa бореться зі смертю, а Василь Мороз дістав аж два пострілм, але небезпека утрати життя у нього не заходить.

Ті криваві жертви є наслідком конфлікту, який повстав між населенням Вільок Мазовецьких та повітовим лісовим надзором над громадськими лісами з приводу намаганого ним залісення двох більших громадських обектів: „Коло соснини" і „В діброві", щодо котрих громада Вільки Мазовецькі внесла була восени 1937. р. подання до Львівського Воєвідства в справі дозволу на переміну на них управи лісової на пасовиськову. Орeченням з дня 7-го квітня 1938. р. Воєвідство відмовило внескові громади дотично обекту „Коло соснини", а дозвіл дотично „В діброві" узалежнило від деяких вимог. Однак це оречення постановило заразом, що внесення відклику до Міністерства Рільництва хочби лише щодо частини оречення стримуватиме викональність цілого оречення. Проти частини цього оречення дотично обекту „Коло соснини" внесла громада Вільки Мазовецькі в законнім речинці відклик до Міністерства Рільництва за-проте лісовий реферат при повітовім старостві в Раві Руській перед Великоднем спровадив робітників з громади Салаші для загачення прірв у ріці Раті, якими вода заливала саме обект „Коло соснини" та унеможливляла його залісення. Населення зрозуміло це зарядження влади як перший крок до залісення згаданого вище обекту, до котрого саме відносився внесений до Міністерства відклик громади, і тому спонукало робітників у мирний спосіб, щоб не виконували згаданих праць коло Рати, що і сталось.

На день 11. травня ц. р. зарядило староство переведення залісення без ближчого означення, де це залісення мало переводитись. А що в ночі з 7. на 8. травня, як твердить лісовий реферат, прийшло до насильного створення дальших прірв на ріці Раті, переведено в днях 9. і 10. травня перші арештування, при тому дня 10. травня прибули до Вільок віцестароста Балуш і лісовий референт інж. Купчинський в асистенції поліції. Вони зарядили, щоб люди з Вільок Маз. перевели загачення прірв у Раті при помочі шарварку, чому дотичні особи супротивлялись, однак під примусом пішли до роботи і загати на Раті зроблено.

Колиж у ночі з 10. на 11. травня знову повстали три прірви в Раті, віцестароста Балуш зарядив, щоби знову загачено прірви. А що я, повідомлений телефонічно про події, прибув тогож дня до Вільок Мазов., виснення ситуації настало остільки, що коли я тогож дня вечером відїздив з Вільок, можна було уважати конфлікт мирно полагодженим. А саме на підставі моєї телефонічної інтервенції у п. воєводи ще перед моїм виїздом до Вільок Маз. мали занехати залісення обекту „Коло соснини" та залісити тільки ділки 10 і 21а, положені поза обектом, щодо яких відносився внесений громадою відклик до Міністерства. Виснення, що їх я дав населенню в цьому напрямі, успокоїло людей і вони заявили готовість залісити згадані ділки ч. 10 і 21а та допильнувати, щоби в ріці Раті не повставали дальші прірви.

Коли я про це повідомив віцестаросту Балуша й інж. Купчинського, вони видвигнули домагання, щоби з престіжевих причин населення Вільок викопало безпосередньо перед обектом „Коло соснини" окоповий рів тому, що восени 1937. р. населення викопану в тому місці частину рова засипало. Не помогли ні мої представлення ні прохання окремої делегації, щоб цього рова не копати, бо він положений саме безпосередньо перед обектом „Коло соснини" і коли відклик громади Міністерство прийме і тим чином дасть дозвіл на переміну лісової управи того обекту на пасовиськову, то цей рів мусить бути засипаний. Проти викопання цього рова промовляв ще й той мотив, що повідомлене про це становище обох представників влади населення не могло зрозуміти цього становища і вважало копання рова за перший крок до залісення цілого предметового обекту, ще заки прийде рішення з Міністерства на відклик громади. Пятичленна делегація представила ці побоювання громадян віцестарості Балушові й інж. Купчинському, які остаточно таки зажадали викопання рова, хоч не на цілім просторі коло 250 метрів, а на просторі коло 90 метрів, заявляючи, що з престіжевих причин мусять при цім своїм домаганні стояти. Віцестароста приобіцяв на випадок повного успокоєння небавком скасувати зарядження щодо нічної варти коло Рати. Дня 12. травня мали прийти громадяни Вільок Маз. добровільно до копання згаданого рова і до залісення ділка 21а.

Зібрані на місці переговорів громадяни погодилися остаточно на повищі умовини, однак відтак пішла в селі агітація проти виконання цього компромісу і дня 12. травня люди не прийшли ані до копання рова, ані до залісення ділки 21а. Тоді влада замовила чужих робітників, які приступили до копання рова і до залісення ділки 21а. Однак юрба жінок і підростків прогнала їх від праці і відтак окружила дім, в котрому урядував заступник староства разом з інж. Купчинським, заступником комісаря поліції і війтом збірної громади Павліком, домагаючись випущення арештованих у міжчасі громадян села. Як твердять представники влади, демонстранти мали кидати в сторону окруженого ними дому і держ. поліції, розставленої побіч дому, ріжного роду колики і коли візвання розійтись і занехати напад не помогли, поліція вжила пальної зброї, внаслідок чого на місці подій залишилися три важко ранені (з котрих уже два померли), а решта юрби розбіглася. Ті, що брали участь у демонстрації, твердять, що для вжиття пальної зброї не було конечної причини та рішуче заперечують, начеб з юрби впав якийнебудь стріл; при цьому обвинувачують війта Павліка, що то він своїми стрілами з револьвера важко зранив Миколу Сохана, що зрештою сам Сохань перед смертю потвердив. Я оглядав місце, в котрому важко ранено Миколу Сохання і воно находиться аж за третім плотом від домівства, в котрім були віцестароста та інші вище згадані панове.

Головною причиною тих сумних подій було нещасне копання з „престіжевих" причин рова перед громадським обектом „Коло соснини", хоч залісення цього обекту було здержане з уваги на внесений відклик громадою Вільки до Міністерства.

Найближчого дня при помочі членів громадської ради, яких конвоювала поліція під ескортою до копання згаданого рова, викопано таки цей рів „Коло соснини". Жінки, які намагалися спонукати членів громадської ради занехати копання ріжного рода окликами, поліція розганяла, при чому двократно уживала гумових палок. Колиж остаточно викопано рів і радних звільнено від дальшої праці, поліція відступила і радні жалувались переді мною, що їм загрожено Березою Картузькою та карною експедицією на село на випадок, якби не пішли копати рова.

Описані події викликали у Вільках Маз. та в околиці велике пригноблення.

Слід замітити, що справа дозволу на переміну лісової управи згаданого громадського обекту „Коло соснини" на управу пасовиськову є незвичайної ваги для населення Вільок Маз., зокрема для присілку Сохані. Побіч того обекту є забагнене громадське пасовисько, яке рішуче не вистачає для випасу худоби цього присілка. Коли зважити, що зараз недалеко є забудування і господарства, а досі громадяни згаданого присілка все пасли на тім обекті, то намагане залісення його, хоч законом оправдане (бо той обект обнятий правосильним лісовим господарським пляном з 1929. р.), дуже затрівожило населення Вільок Маз. тому, що через окопання того обекту і його залісення годі буде там дальше пасти худобу. Суспільні і господарські огляди вимагають, щоб, з уваги на пісковату землю і сильне роздріблення господарств у Вільках Маз., подиктований самим життям перехід населення до випасової господарки був не тільки забезпечений, але щоб навіть ужито якнайінтенсивніших заходів для скріплення і раціонального розвинення випасової господарки в тому перелюдненому селі. Цього вимагає цей — більш життєвий інтерес усього населення і конечність забезпечити зокрема найбідніших селян до 2-гектарових), які переважають у селі, цим одиноким їх джерелом прожитку, яке дає їм випас худоби. З уваги на те, що в громаді Вільки Маз. є 224 га ліса, отже простір надто великий для заспокоєння лісових потреб цього села, відступлення 91 га згаданого обекту „Коло соснини" на пасовисько не зменшить поважно лісових теренів у тому селі, тимбільше, що нині і так переважна частина цього обекту не залісена.

Посол д-р Роман Перфецький.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 100. Четвер, 17 (5) травня 1888.

МАЄМО ПОВНЕ ПРАВО..

Як головою „Славянського благотворительного Общества" у Петербурзі став ген. Ігнатіїв, „Діло" в окремій статті дало йому раду, щоб те товариство замість пропагувати недоцільне мовне „обєдінєніє" причинилося до т. з., щоб у Росії скасували указ з 1876 р., яким заборонили українське слово. Краківський „Час", у передовій статті п. н. „З обозу руского" накинувся на „Діло" за цю раду називаючи її „недоцільним проханням". „Діло" відповідає „Часові" в окремій статті, в якій між іншим пише:

„Відповідати на саму цю інсинуацію не було би й варто. Але цієї нагоди радо уживаємо до того, щоб „Часові" показати, що ми є в повному праві давати раду хочби і сторонньому обществу, бо маємо право заступати національний інтерес нашого народу не тільки в Австрії, але і в Росії, хочби тільки на тій самій основі, на якій „Час" штурмує Рим на вістку про намір завести російську мову до позалітургічних практик у латинській церкві в західних губерніях Росії. Так є, ми маємо повне право турбуватися долею наших братів у Росії і мусимо вказувати на політичні похибки, яких допускається Росія супроти себе самої і зі шкодою для нашого народу".

„ЗБРОЯ ПРОТИ АВСТРІЇ.."

В політичному огляді: „Государственний Совєт" (в Росії) одобрив проєкт селянського банку, призначеного для селян російського, польського і литовського походження. Згідно з цим проєктом банк розпарцельовує виставлені на продаж більші посілости і віддає парцелі беземельним селянам на сплату по якомусь числі літ; 10% обовязаний селянин зложить зараз, а 90% залишається на сплату. Часописи підкреслюють велику вагу цього банку і для Галичини, бо кажуть, що на випадок якогось конфлікту з Австрією, має Росія в цьому проєкті сильну зброю проти неї".

НАУКОВА ПОДОРОЖ ДО ҐРЕНЛЯНДІЇ

„Норвежський подорожник Нансен має намір вибратися в наукову подорож до Ґренляндії, згідно з пляном Норденшільда на совгах та санках. Почне її від рога Кар-Дай і хоче дістатися до місцевости Дірко, тобто зробити 90 географічних миль по леді. Матиме з собою тільки трьох товаришів: двох лапонців і одного норвежця, що везтимуть за ним на малих саначатах харчі та деякі необхідні прилади".

ДРУГА ЧАСТИНА „ФАВСТА".

Другу, незнану частину „Фавста" знайшов в архівах Ґетого у Ваймарі проф. Ерік Шмідт.

Реконструкція британського уряду.

Зміна у британському уряді, що її очікували від довшого часу, прийшла в понеділок. Уступив мін. летунства Свінтон, на його місце прийшов мін. здоровля Вуд; мін. доміній Мекдоналд заступив Ормсбі Гора на становищі міністра кольоній.

Мін. закордонних справ Галіфакс залишився, не зважаючи на недавні поголоски про його димісію.

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

Сторінка без політики

Фридрих І., якого нема в підручниках історії.

Ледви чи хтонебудь із читачів, навіть з університетською освітою, чув колинебудь про такого сучасного короля і таке королівство. Проте — хоч Фридрих І. навіть не „помазаний" духовною владою, то він є фактичним сувереном свого маленького острівця, величиною 20 гектарів, положеного на Тихім Океані.

ТАЄМНИЧИЙ ОСТРОВ.

В січні 1906 р. шведський торговельний корабель „Окгавен" розбився на підводних скелях на висоті Сідней. Цілій задозі зложеній із трицятькілька людей пощастило вийти ціло. Декотрі з них при найближчій нагоді вернулися до краю, інші воліли залишитися, щоби попробувати щастя на морях Півдня... А між цими останніми був Карло Петерзон, родом зі Соллетрам, малого містечка в околиці Стокгольму. Він, разом із кількома іншими моряками, набув мале судно і занився торговлею риб та інших дарів моря на островах Полінезії.

Плаваючи собі оцьтак між островами — одного разу доплинули моряки-рибалки до якогось дивного острова, покритого буйною ростлею. Один із моряків, що мав опінію найбільш ученого, заявив, що остров називається Табар і є повний людоїдів.

— Не такий чорт страшний, як його малюють — сказав Карло Петтерзон і разом із товаришами причалив до острівця.

Вийшли вони на беріг. Острівець був прекрасний, високі пальми, зелені ліяни покривали його буйною зеленню. Обережно пустилися моряки в середину — та нагло зі всіх боків надбігли туземці й заатакували іх. Наші моряки не довго думаючи „взяли ноги за пояс" і втікли на судно.

Усі втікли, крім одного, який залишився на острівці. Це був Карло Петтерзон. Він лишився сам один, не міг зводити боротьби з такою великою силою. Отже він заключив мир... І заключив його так добре, що місяць пізніше він одружився з дочкою вожда, Сінгто, яка була королевою краси на острові і замість корони носила на голові вінок з екзотичних квіток.

КОРОЛЬ КАРЛО І.

Коли після кількох років згадане судно товаришів Петтерзона навідалося на острівець — старий туземний вожд уже не жив, а замість нього „панував" Петтерзон, під іменем Карла І. Згаданий учений товариш Карла — почав доказувати новому „монарохві", що він є узурпатором, бо острівець належить до Великої Британії. А те, що на острівці не було ніодного англійця було спричинене кількома нагальними циклонами, які „вимели" англійців.

— Ці три циклони зробили мені місце — сказала Іх Королівська Величність Карло І. і залишилася на троні.

І володів. Карло І. дуже швидко довів острівець до великого розцвіту. „Розбудував" пристань — і острівець швидко перемінився в правдивий рай для закоханих пар. Він велів побудувати на острівці кілька затишних чудових хаток, що потопали серед моря зелені і квітів. Туземці не мішалися до приватних справ европейців з і закохані пари переживали серед чарівної природи правдиві райські хвилини. Тільки одно непокоїло Іх Королівську Високість — чи він справді не є звичайним узурпатором. І тому, як тільки доробився — він вибрався до Австралії і там у парляменті добився автономії для свого маленького королівства.

КОРОЛЬ ПОМЕР — НЕХАЙ ЖИВЕ КОРОЛЬ!

Так собі володів цей щасливий „монарх" аж до кінця свого життя. Він помер, проживши 62 роки. У світ пішла коротка телеграма, що „король" помер, і що на основі завіщання, зложеного в одного сіднейського нотаря, він установив своїм наслідником Фридриха Петтерзона, свого сина, що саме відбував свої університетські студії в Новій Зеляндії.

Фридрих негайно покинув медицину, сів на корабель і поплив до Табару, де пальми прихильно привітали нового володаря.

Ставши королем, як Фридрих І., він проголосив в останньому часі, що має намір поставити своє королівство під протекторат Швеції. В найближчому часі він вибирається до Швеції, де в малім містечку Соллентрам недалеко Стокгольму, всі нетерпеливо очікують сина Петтерзона, що став королем.

Але король не спішиться. Під іншим, кращим небом він переживає тепер найпоетичнішу хвилину свого життя. Своїй чарівній, чорнокій вибранці він укладає намисто з чудових квіток... Іншими словами — Іх Королівська Величність закохалася — і женитьтся.

Нові люди на невідомих землях творять нову історію, але покищо Іх імен не знайдете в ніякому европейському, американському, чи навіть австралійському підручнику історії

Зате колись... імовірне!

—o—

Очі або життя.

У доповненні до вчорашньої вістки про неколяк, якому грозить смерть або втрата зору, подаємо сьогодні кілька додаткових інформацій про цю дивну та одночасно трагічну подію.

11. ц. м. відбулася в Шікаго нарада лікарів, на якій було 12 спеціялістів. Після довшої наради хірурги рішили вийняти маленькій Елені Едиті Коген одно око найбільше загрожене пухлиною і рішилися теж ратувати друге. На нараді були теж запрошені три рабіни, бо батьки малої Едити жиди і вони заявили, що мусять мати опінію рабінів передтим, заки подадуть свою згаду на операцію.

Лікарі і радіольоги зложили свої заяви і рабіни заявили, що становище лікарів зовсім слушне і що дитині треба перевести операцію.

Після того почалася операція, яка тривала коло пятнацяти хвилин. Оперував хірург Роберт Гуд, одначе підчас операції були теж присутні два рабіни і д-р Гофман, дід малої пацієнтки.

Операція поминула зовсім удатно. Лікарі сподіються, що дитині не тільки врятують життя, але імовірно вдасться теж урятувати одно око і зір. Вийняте око передали в лябораторію, в якій мають точно прослідити характер і причини пухлини і підшукуватимуть способів, якби припинити дальше завмирання тканей. На згідну думку лікарів, пухлина на оці дитини має ракове походження. Якщо виявиться потреба вийняти і друге око, тоді теж негайно переведуть другу операцію. До лічниці по давньому присилають цілі стирти листів і телеграм із усіх кінців Америки. Хоча мати й дала під натиском загальної опінії свою згаду на операцію, проте вона зовсім не переконана, що правильно поступила.

— Виріжте в мене очі — казала вона — і перещепіть їх моїй дитині, зробіть усе можливе, щоб урятувати їй не лиш життя, але й зір... Лякаюся, щоб відтак коли бачитиму сліпу донечку, не мучили мене докори совісти, що я засудила свою дитину на вічні муки.

Як вам кривда, йдіть до Сталіна.

Якось поширилася була в СССР поголоска, що Катерина ІІ. веліла закопати в околиці Одеси 1.600 пудів золота. Цю поголоску так майстерно сконструували, що навіть влада повірила в неї і на початку минулого року вислали на терен, де ніби мав бути закопаний скарб, бригади комсомольців і колхозників з метою перевести пошукування і видобути скарб. Тому, що терен не був однородний, не обмежувалися тільки до перекопування, але висаджувано теж поодинокі відтинки динамітом. Праці при пошуканках за скарбом Катерини тривали майже рік і, очевидно, не дали ніякого висліду. Тепер справа набрала ще більшого розголосу, бо керівництво робіт відмовило робітникам якоїнебудь заплати, пояснюючи це тим, що уряд і так має великі втрати. Як пише „Правда" — пошкодовані комсомольці й колхозники звернулися зі скаргою до самого Сталіна

НЕВИННИЙ ПРОСИДІВ 8 ЛІТ У СІНГ-СІНГ.

Зовсім випадково вдалося відкрити, що недавно одну з найжахливіших вязниць, а саме американську Сінг-сінг покинув чоловік, якого засудили на 8 літ за злочин, що його виконав хтось інший.

Вісім літ тому відповідав він перед нюйорським судом за грабунок. Всі обставини так склалися, що лиш промовляли за його виною і тому теж, хоч як він боронився та оправдувався, заявляючи свою невинність — його засудили на вязницю.

Щойно тепер, коли він відсидів кару за чужі гріхи, виявилося, що він говорив правду: за грабунок виконала банда ґанґстерів, яких недавно арештували підчас якоїсь виправи.

Тепер судова влада рада булаб дати нещасному вязневі сатисфакцію, та вязень щез кудись без сліду. Коли про цю подію довідалися всі вязні, засипали судові уряди проханнями у справі ревізії процесів.

—o—

ШОФЕР КН. ВІНДСОРУ ДВЕРНИКОМ.

Один із відомих льондонських ресторанів здобув собі нову атракцію для своїх гостей. Він тиждень тому заанґажував на дверника б. шофера князя Віндсору. Той шофер на прізвище Жорж Ледбрук, працював уже перед місяцем в іншому ресторані як дверник, одначе тепер він пішов туди, де далиб більше грошей. Таким чином слуга заробляє добрі гроші завдяки популярности свого б. пана. Його платня доволі висока. Кажуть, що Ледбрук був 18 літ шофером князя Віндсору і не дістав за той час ні одного упімнення ні догани. Тепер у згаданім ресторані сильно збільшилася фреквенція, одначе всі гості незвичайно поважають нового дверника.

—o—

ТОКІО ЗАПАДАЄТЬСЯ.

На підставі обчислень одного з японських учених Токіо запалося по великім землетрусі в 1923 р. на 97,7 цм. Учений каже, що ґрунт на якім стоїть місто западається постійно, не лише підчас землетрусу, на 5—6 цм. річно.

—o—

ВЕСЕЛЕ

ЗАЗДРІСНА.

— О, вже нема у вас тієї гарної покоївки?

— Ні, бо вона саме вчора приловила шефа на тому, як він цілував свою жінку.

У СУДІ.

Коли прокуратор скінчив свою промову, обвинувачений дістав слово. Одначе підчас цієї промови він сидів далі на кріслі. Тоді суддя звертається до нього зі словами:

— Обвинувачений прошу встати, сядете будете пізніше.

КОЛИ ДИТИНА КРИЧИТЬ.

— Чого ця дитина вічно верещить — питає муж — Верещить і верещить без жадної причини. Що воно має?...

Жінка злобно: „Твою вдачу!".

—o—

Посвячення прапору Матері Просвіти.

До відома українського громадянства у Львові.

Дня 22-го травня ц. р. (неділя) відбудеться в архикатедральнім храмі св. Юра **посвячення прапору Матері Просвіти.** Діловий Ювилейний Комітет виєднав дозвіл влади на ювилейні наліпки, якими наше громадянство повинно удекорувати вікна своїх домів у згаданому дні. **Наліпки** можна набути у всіх українських книгарнях, крамницях Народньої Торговлі, Союзного Базару, кооп. „Базар" і в канцелярії Т-ва „Просвіта". Зокрема продавати їх будуть наділені відповідними повновластями курзори. **Ціна наліпки 10 сот.** З уваги на небуденне торжество — посвячення прапору Просвіти все наше громадянство допильнує ілюмінувати в дні 22-го травня ц. р. свої доми ювилейними наліпками. При тому завважуємо, що початок архиерейської Служби Божої точно в год. 9.45 рано.

Ювилейний Діловий Комітет
70-ліття Просвіти.

Пан Клявдіюш Ґрабик має досить українців...

Варшава, 15 травня.

Начальний редактор „поступового" „Курієра Поранного" п. **Клявдіюш Грабик**, що здобувся на пересічно-ендецьку статтю-передовицю з нагоди постанов УНДО (14. ц. м.), має — як кажуть — поважні клопоти і сумніви щодо українців та, свого особистого й „офіційного" відношення до них.

Як відомо, „Курієр Поранни", ще заки його редакцію обняв п. Грабик, з добре зрозумілого власного інтересу ввів був постійну понеділкову „Українську Сторінку", до редакції якої запрошено українського журналіста і яка в-ву добре виплачувалася, бо єднала „Кур. Поранному" українських покупців та передплатників.

Істнування „української" сторінки не перешкоджувало п. Грабикові **не признавати навіть самого терміну „український"**, так що часто доходило до таких куріозів, як напр. **поміщування зараз під українською колюмною брехливих, брукових протиукраїнських телефонатів чи заміток зі Львова.**

Але, як кажуть, п. Грабик вже й цього має досить. Після останньої своєї енунціяції (чи денунціяції?) задумав він зліквідувати „Українську Сторінку". Спротивляється цьому адміністрація і видавці до п. Голуфкової включно, але п. Грабик завзявся поставити на свому. Що з цього вийде, побачимо.

Гром.

—о—

З життя наших центральних установ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО С. А. У ЛЬВОВІ.

Дня 30. квітня ц. р. відбулися 24. Загальні Збори Земельного Банку Гіпотечного С. А. у Львові при участи 44 акціонарів, що репрезентували разом 46.339 акцій на загальну суму 50.000 шт. акцій по зол. 100.— ном. вартости. Між учасниками були представники Львівської Архиепархії, Станиславівського Дієцезіяльного Фонду та всіх наших центральних установ.

Зборами проводив Президент Надзірної Ради Банку, п. Модест Каратницький. Звіт з діяльности Банку за рік 1937 складали директори Банку Володимир Сінгалевич і д-р Павло Кривуцький. Погляд на стан і розвиток Банку дають такі позиції білянсу Банку за р. 1937:

У пасивах: Власного майна Банку є кругло пять і пів міліона золотих, при чому акційного капіталу є пять міліонів зол. і резерви пів міліона зол. **Вклади й біжучі рахунки** та інші негайно платні зобовязання збільшились у звітовому році на дальших зол. 350.000 (13%) і дійшли до суми 3,030.000, що наглядно свідчить про збільшення довіря загалу до установи. **Інших чужих капіталів**, придбаних у формі римесових та іншого роду кредитів, є кругло два міліони зол.

В активах: Готівка в касі та дьокати в краєвих і заграничних банках сягають загальної суми зол. 670.000 і ця сума становить достаточне поготівля на біжучі платности Банку. **Векслевий портфель** Банку збільшився в звітовому році на кругло зол. 475.000 (32%) до загальної суми 1,928.000 зол. Перетерміновані і протестовані вексли виказані білянсом сумою зол. 1,178.000. В цій квоті міститься майже в цілости хліборобські зобовязання несконвертовані, а сплачувані ратами. **Термінових кредитів** є кругло пять і пів міліона зол., нерухомостей кругло зол. 475.000, при чому вартість рухомости замортизовано вже квотою кругло зол. 176.000. Загальна білянсова сума: зол. 10,882.791.55 і збільшилася у звітовому році на кругло зол. 786.000. **Рахунок страт і зисків** виказує по стороні доходів суму кругло зол. 690.000. (у цьому побраних відсотків і провізій кругло зол. 635.000); по стороні видатків кругло зол. 652.000 (у цьому відсотки і провізії, виплачені вкладникам, зол. 232.000) Таким чином білянсовий рік замикається чистим зиском зол. 38.935.91. при чому треба мати на увазі, що з обережности не білянсовано таких позицій, що їх банки переважно зачислюють до доходів та з другої сторони відписано деякі претенсії, щодо яких були сумніви в їх повну стягальність.

Поважну ролю, яку відіграє Земельний Банк Гіпотечний у нашому господарському житті, ілюструють найкраще такі факти і цифри: В звітовому році значно поширив Банк свою кредитову діяльність у ділянці торговлі і промислу. І для кооперацій і для приватних купців та промисловців. Кооперативним установам, головно установам для загального збуту і закупу, признав банк у 1937 році кредитів на велику суму зол. 8,300.000; купцям і промисловцям на не менше поважну суму 5.150.000. Слід зазначити, що і кооперативні установи, і приватні купці та промисловці вив'язувались бездоганно зі своїх платничих зобовязань. Це дозволяє надіятися, що й на майбутнє Банк зможе ще видатніше акредитувати і кооперативні установи і приватних купців та промисловців і таким робом успішно причинятись до нашої економічної розбудови. Банк не полишив також хліборобів без кредитової помочі. В міру сплати хліборобських кредитів з попередніх років признав Банк у звітовому році хліборобам векслевих кредитів на загальну суму зол. 700.000. Ці кредити давав Банк тільки тоді, коли ствердив можливість їх сплати в короткому часі, тому і сплата цих кредитів була зовсім задовільна. Стан цих кредитів з кінцем року був кругло зол. 300.000.

Надзірна Рада Банку виконувала нагляд над діяльністю і діловодством Банку через свій Ревізійний Комітет, який ствердив правильну управу Банку і повну згідність білянсу та рахунку страт і зисків з книгами й актами Банку і на цій основі предложив Загальним Зборам внесення на приняття звіту з діяльности, затвердження білянсу та рахунку страт і зисків і признання Дирекції та Надзірній Раді абсолюторії за діяльність у 1937 році, що й ухвалено. Виказаний чистий зиск розділили Загальні Збори так, що зол. 10.000 призначили до запасного фонду, а решту перенесли на рахунок 1938 р. З уваги на те Банк за р. 1937 не буде платити дивіденди. На домагання одної групи акціонарів переведено вибори всіх членів Надзірної Ради і вибрано дотеперішнього президента Надзірної Ради, Модеста Каратницького, о. мітрата д-ра Йосифа Сліпого, о. ректора д-ра Авксентія Бойчука, о. д-ра Гавриїла Костельника, о. декана Володимира Семкова, дир. Юліяна Шепаровича, д-ра Леся Кульчицького, д-ра Осипа Назарука, д-ра Івана Волянського, д-ра Льва Голінатого, дир. Маркіяна Кисілевського і проф. Григорія Замороку.

Загалом, як виказує звіт з діяльности і стану Банку за 1937 рік, Земельний Банк Гіпотечний виявив у звітовому році значне оживлення і поширення своєї праці, збільшив свої обороти та зокрема оживив кредитову діяльність у користь рідної торговлі і промислу. Як видно зі значного збільшення ощадностевих вкладів, Банк тішиться щораз більшим довірям у громадянстві, що є найпевнішою запорукою ще кращого розвитку цієї найбільшої української установи в найближчому майбутньому.

....

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація

Свячене у Львові.

СВЯЧЕНЕ СЛУЖБОВИКІВ НАРОДНЬОЇ ТОРГОВЛІ.

В малиновій салі та в бічних кімнатах дому Української Кооперації зійшлися службовики Народньої Торговлі 15. травня ц. р. на спільне свячене. При святочно прибраних китицями квіток столах, засіли працівники Народньої Торговлі зі своїми дружинами, члени Надзірної Ради Н. Т. і представники РСУК. По посвяченні дарів, виголосив о. радн. Семчишин змістову святочну промову. Опісля нач. дир. інж. Павликовський привитав гостей, зложив присутнім побажання і згадуючи згідно з народнім звичаєм померших членів Дирекції Народньої Торговлі, бл. п. Нагірного Василя, Ничая Аполона і Заячківського Миколу, завізвав присутніх пошанувати їх память. Даючи вислів глибокої пошани присутніх для згаданих піонірів української кооперації, піддав інж. Павликовський думку вислати споміж зібраних делеґацію до їх могил і зложити на них квіти. Та ініціятива інж. Павликовського зробила велике враження на присутніх, повстав у салі настрій, начеб-то ці померші батьки української кооперації були між приявними. Вибрана делеґація у складі двох мужчин та одної жінки по зложенні китиць квітів на могилах померших директорів Народньої Торговлі вернулась на салю і здала звіт та вручила інж. Павликовському зібрані з могил листки барвінку. Серед численних промов, співу та сводібної гутірки при суто заставлених столах, проминула в настрою спільної кооперативної родини спільна вечера. Мила забава з танцями і співами під проводом присутнього представника Надз. Ради адв. д-ра Михайла Волошина, протягнулась далеко вніч. Розходились зібрані домів повні надій на краще будуче. Переведена цього вечора збірка дала квоту зол. 40.—, якою рішено започаткувати загальну збірку на закупно амбулянсу для Українського Шпиталю у Львові.

Біло-чорне мистецтво.

(На маргінесі I. весняної вистави фотографії Ж. Е. Т.).

Аматорська фотографія то не дешевий спорт, як от наприклад легка атлетика, чи навіть аристократичний шерм. Дорогий, як на наші обставини фотографічний виряд і є тою непотрібною причиною, що фотографічне аматорство звужується до рямців крайности, взявши на увагу найбільш „фотографічний нарід" німців.

Ідучи на I. весняну виставу аматорської фотографії, що її зорганізувала фотографічна секція жидівського етнографічного товариства в салях европейського готелю, можна було мати певність, що з технічно-репрезентативного боку вона буде удатна. Програма вичисляє між фотоаматорами аж 6 докторів, а кільно „доктеризованих" фотосвітлинців оглядали ми недавно на нашій виставі фотографії в салях Н. Т. Ш.?

Сподіванки не завели. Простора саля „Европейського готелю" відповідає на 100% того роду імпрезі. Куди не поглянеш — чисто, аж блищить. А сама вистава? Як сказав, відкриваючи її м-р Штайн, вона вислід дворічної праці фотографічної секції. Понад 300 експонатів з усякими сюжетами. Територіяльний досяг широкий. Бачимо тут Швайцарію побіч Палестини, полудневу екзотику в парі з льодовими фіордами Скандинавії. „Теплі" мотиви висять побіч „холодних", портрет чергується з краєвидом, студія побіч фрагменту. Розвішуючи образи по стінах (доречі на спеціяльно змонтованих вішаках) організаційний комітет був напевно у клопоті, бо не знав як їх поділити. Тому розкинув їх оттак собі, через те вистава робить своєрідне враження хаотичности. Є теж поза конкурсом знамениті портрети д-р Обляса, що цілостево і якостево складають зосереджену мистецьку цілість. А з фотоаматорів? Повні експресії пролетарські теми Дахса вибиваються на перше місце. Нусбаум влатно використовує світляні ефекти, Авербах любить морські теми, Мальштайн любить монтувати фото-студії, Кац гарно підхоплює жіночі профілі. Андер удатно схоплює повну вагітности експресію дозрілих колосків, а д-р Райс любить містику церковних притворів і присінків.

Організаційний комітет зробив добре, що даючи вирішальний голос жюрі, розписав крім того плебісцитові листки, на яких кожний відвідувач може висловити свою особисту думку. Це розбуджує зацікавлення відвідувачів і дає цікавий матеріял.

М. Романишин.

По широкому світі.

Югославянський міністр війни ген. Маріч виїхав до Анкари.

Бельгійський пласт святкував 25-ті роковини свого істнування.

Американськи" уряд видвигне мабуть необавом ініціятиву міжнародньої господарської конференції.

Польща підписала з Мадярщиною конвенцію у справі безпосередньої летунської комунікації на лінії Варшава-Будапешт.

Англійські банки покінчили переговори з турецькою господарською місією та зобовязалися дати Туреччині кредити і технічну поміч. Незабаром почнеться будова великої турецької пристані над Чорним Морем.

Мексиканський президент заперечив вістку, що ген. Сатурніо Седільо приготовляє повстання у стейті Сан Люїз Потозі.

Бретонські автономісти позамазували французькі памятники у місті Рени.

—o—

НОВИНКИ.

— **Правнича Сторінка**, що входить звичайно у середове число, не могла появитися сьогодні через недугу нашого правничого референта.

— **Прегарно положені**, гарні, сонячні, просторі кімнати з бальконами, як також цілоденне утримання, та поодинокі сніданя, обіди, вечері, дешево, поручає від 1 травня **Зарицька Володимира в Ямнім,** біля Яремча, дім Михайла Павлюка. За інформаціями звертатись до 30-го травня: **Львів, Обертинська 27,** а від 1 червня в Ямнім. 1094 1-3

— **Не числю** за переховання футер у літі, якщо віддаєте їх до перерібки — Карпяк, Зибликевича 4. 1030 2-5

— **В елегантно** урядженім пансіоні „Надія" в Черчі приємно буде мені повитати тамтогорічних моїх Гостей. Марія Томашівська, Львів, Тереси 2Б. Тел. 267-21. 1077 —3

— **У гарні, соняшні дні,** можна вже ходити без нагортки, але треба замовити **гарне, ясне убрання у Дуфанця,** Косцюшка 1 а.

— **Чи знаєте,** що фотографічний апарат з ЕКОМП збільшує радість життя?!

— **В Українському Лікарському Товаристві** чергові сходини членів у пятницю 20. ц. м. в год. 7 вечір. На сходинах виголосять реферати: I. Д-р Олександер Лаврівський п. н. „Враження з клінік у Варшаві"; II. Д-р Осип Філяс п. н. „Деякі заваги з оглядин шкільних дітей".

— **Свячене в „Міщанському Братстві".** Т-во „Міщанське Брацтво" уладжує в неділю, 22-го травня ц. р. у власній домівці (Ринок 42. II. пов.) спільне „Свячене" для членів та запрошених гостей. Початок в год. 12-ій вполудне.

— **Нова Головна Рада Т-ва „Відродження".** Подаємо до відома громадянству, що вибрана одноголосно на Загальному Зборі Т-ва в дні 3. 5. нова Головна Рада уконституувалась осьтак: м-р Микола Ценко — голова й організаційний референт, ред. Ярослав Дзиндра — секретар, проф. Іван Тесля — заст. голови і реф. учительства, ред. Олексій Роїк — скарбник, студ. Володимир Дудчак — бібліотекар; члени Ради: о. д-р Онисим Стасюк — звязковий з духовенством, проф. Адам Антонович — референт молоді, ред. Василь Глібовицький — референт видань і пропаганди, м-р Богдан Галайчук — референт закордонних звязків, Ярослав Літинський — фінансовий референт, м-р Ярослав Чума — звязковий з Українським Гігієнічним Товариством; заступники: студ. Тиміш Семчишин — референт студентства, роб. Володимир Добрянський — реф. робітництва. Контрольна Комісія: проф. д-р Іван Раковський, дир. Петро Чубатий, м-р Михайло Хомяк.

— **В справі паломництва до Будапешту.** Повідомляємо всіх учасників українського паломництва на Евхаристійний Конгрес до Будапешту, що 1) збірка всіх львівських паломників у середу 25. травня перед год. 7. рано на головному двірці. Виїзд зі Львова в год. 7.15. 2) Всі інші паломники, що виїзджають з інших залізничих станцій, мають бути у Лавочнім цього ж дня в год. 11.20 передполуднем. — **Управа Марійського Товариства Молоді, Львів, Сикстуська 39 а.**

— **Видання творів Т. Шевченка.** Бібліотека Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, вул. Чарнецького 24, приймe в дарі або купить отсі видання Шевченкових творів, яких не має: 1) **Кобзарь.** Видання стереотипне, книжка I. і II. Женева 1881. 2) **Кобзарь.** Видання В. Яковенка. Спб. 1913. 3) **Кобзарик.** Видавництво „Нашим дітям", видання 2-е. 4) **Іван Підкова** Спб. 1861. 5) **Марія.** Прага 1865. 6) **Відьма. Саул.** Прага 1876.

— **Призвачіння України".** Під тим наголовком появилася в продажі нова книжка **Юрія Липи,** накладом видавничої кооперативи „Хортиця" у Львові. Автор на підставі фактів з богатого минулого України викриває перспективи великої будуччини українського народу. Про цю книжку появиться в нашому денику спеціяльна стаття, а тимчасом звертаємо на неї увагу широкого українського читача, як на дуже відрадну появу в українській політичній літературі, що має велике актуальне значіння. Книжка видана незвичайно чепурно, має 308 сторінок друку, на гарному папері, ціна 3.50 золотих.

— **Вистава краківських польських малярів у Львові.** В льокалі „Львівського Професійного Союзу Мистців-Плястиків" (Марійська пл. 9, I. п.) відкрили виставу мистецької організації „Зворнік", що дає перегляд сучасного малярства Кракова. У виставі беруть участь: Й. Федкович, К. Ферстер, Е. Гепперт, Г. Кшетуська, Н. Румінська-Гержабкова, Е. Шінагель, Вл. Стапінський, А. Шишко-Богуш-Шимборська, Й. Шперлінг-Цетіць, З. Пронашко, Й. Зісле-Мушкетова.

— **Костел з протигазовим захистом.** Цими днями почнуть будувати у Львові новий костел св. Вінкентія а Павльо. Від снопківської вулиці побудують т. зв. долішній костел, де буде між ін. протигазовий захист, а при вул. Дверніцького вибудують сам костел.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні Держ. Клясової Льотерії впали м. ін. більші виграні на такі чч.: 20.000 зол.: 57086, 157254. — 15.000 зол.: 119713. — 10.000 зол.: 57438, 129219. — 5.000 зол.: 31445, 54631, 60128, 77878, 112268, 126145, 151321. — 2.000 зол.: 4429, 5873, 7522, 12451, 14037, 15811, 20847, 40383, 63480, 86451, 110474, 115268, 145445, 154910. — 1.000 зол.: 15961, 27794, 30266, 43461, 47877, 54113, 54649, 56147, 57438, 87787, 94823, 96041, 81245, 101408, 101504, 114126, 115742, 123508, 125468, 141149, 155137.

— **Доісторична нахідка.** На ґрунтах господарів Болеслава Сломи та Гавриїла Станка у селі Береги, енджейовського повіту (келецьке воєвідство), натрапили підчас копання ям на фундаменти у глибині 70 цм. на доісторичні гробівці, уложені з каміння. У гробівцях находилися урни, збани та глиняні миски. В урнах були людські кости. Деякі предмети понищилися, як їх добували. Решту забезпечили та здепонували на постерунку поліції.

— **Пачкарство у цифрах.** Минулого місяця шлеська гранична сторожа у 311-ох випадках переловила пачковані товари вартости 45.000 зол. (найбільше сахарини, камінців до запальничок і тютюну). За пачкарство арештовано 492 особи, за нелеґальний перехід кордону — 163 особи. Крім того гранична сторожа закветіонувала неостемпльованих рахунків на квоту 62.000 зол.

— **Львівська хроніка.** 16-літній Віктор Миськів вистрілив 5 разів в домі на вул. Пасічній 31 до робітника Петра Скарбка і ранив його в ногу. Він хотів убити Скарбка за намовою свого батька, який хотів пімститися на Миськові за те, що він живе з його жінкою. — Робітниця Гарасимів обілляла свого чоловіка сільним квасом після розправи в городському суді. — Робітниця Марія Роек, яка не дістала підмоги від Суспільної Обезпечальні, намагалася протяти собі жили.

— **Зі щоденної хроніки.** Окружний суд у Тарнові засудив на 2 і пів року вязниці судового урядовця Адама Оцєнку, що відклеював штемплі і продавав їх вдруге. — За таку саму провину засудили у Львові б. урядовця суду у Жовкві, тепер студента львівського університету, Володислава Пандера на 6 місяців вязниці. — Перед львівським апеляційним судом стануло двох урядовців міської санітарної контролі, Володислав Шафер і Францішек Круль, що тенденційно переводили контролю і брали хабарі. Окружний суд покарав їх вязницею по 1 рокові, подібно як третього співобвинуваченого Самуеля Арфіна. — Міський інкасент у Делятині Йосиф Матчак вкрав кілька квітарів і видавав з них квити на торговиці, а заінкасовані гроші з міських оплат брав собі. Матчак, що цим способом придбав собі коло 2.000 золотих, буде відповідати перед судом з вільної стопи.

— **Кривава хроніка.** Іван Масний, господар із Сівєвідська Вижного маніпулював якимсь вибуховим матеріялом, що експльодував і попарив Масному очі та руки. — Робітники, що копали фундаменти під будову дому в Уневі, найшли кістяк вояка зі світової війни. — У Зарічу поліція ранила бандита Пасічного, що намагався втікти. — В околиці Яснова Горішнього поліція стрінула злодія І. Томашевського, що якийсь час відстрілювався; кінець кінців його роззброїли й арештували.

— **Створити вільні університети для жидів у Варшаві і Лодзі.** Польські студентські організації у Вильні на спеціяльному зібранні вирішили предложити ректорові університету Степана Баторія меморіял з домаганням не допускати жидів до університету, але створити для них вільні університети у Варшаві та Лодзі, де вони могли би студіювати. Це перша на польському університеті ухвала, яка домагається цілковитого усунення жидів з польських високих шкіл.

— **Маніфестаційний зїзд пластунів Закарпаття.** Пластова команда в Буштині рішила влаштувати на Зелені Свята 12-го і 13-го червня великий пластовий маніфестаційний зїзд цілого Закарпаття. Зїзд має відбутися під гаслом: „Спортом до оборонности!" На цьому святі українська молодь, зорганізована в організації „Пласт", має показати свою приготовність. Село Буштино в останніх часах вступило в ряди найсвідоміших сіл Закарпаття. До того є воно центром Теребляньщини, і це свято малоб велике пропагандивне значіння для організації „Пласту", но причинилосяб до ще більшого зацікавлення серед населення, що недовірчиво дивиться на цю організацію, яка єдина має найбільше значіння для нашої молоді своїм всебічним вихованням. Пластова команда в Буштині звернулася з відозвою до всіх пластових частин, щоб у тій справі підтримати її, та щоб на зїзд доставити якнайбільше число учасників.

— **Жахлива повінь** шаліє на Закавказзі, у Совітському Азербейджані та Вірменії. Ріки Кура й Аракс залили великі плянтації бавовни, шкоди доходять міліонів рублів.

— **Суддя сам себе засудив.** В одній американській місцевости суддя видав на себе такий присуд: „Високий суде! Признаюся до того, що я допустився проступку проти публичного порядку і засуджую себе на доляра кари". Цього суддю записав поліціянт за неправильну їзду автом. Тому, що ці справи належали до нього, він сам себе засудив.

— **Що в Німеччині найбільше читають?** Виявилосяб, що найпопулярнішою книжкою в Німеччині є „Моя боротьба" Гітлера, хочби тому, що це обовязкова лектура всіх суспільних ... і при ріжних нагодах роздають що ... ром. Тимчасом статистика стверджує, що в Німеччині більш поширеною книжкою є Біблія, Св. Письмо. Наклад Біблії перевищив у Баварії, Віртембергії та Прусії наклад „Моєї боротьби" на повних 165 тисяч примірників.

— **Катастрофа автобусу з паломниками.** У Франції трапилася цими днями жахлива катастрофа. Автобус, що вертався з паломництва ... Лізіє, зударився на роздоріжжі з поїздом ... вять осіб убитих, десять важко ранених ... убитими є дві дівчинки у віці 10–12 ... раненими є двох священиків.

— **Смертні присуди в Совітах.** З різних сторін СССР надходять вістки про багато судових розправ та смертні присуди за ... жі та контрреволюційну пропаганду. В ... днях запало 18 нових смертних присудів ...

певно виконали. Зпоміж тих 18 присудів шість було за саботажі при будові хемічних фабрик коло Ташкенту, три у Вірменії за хліборобський саботаж, а девять „за організацію нещасливих випадків" у копальнях вугілля у Сталінську, на Сибірі.

— **„Конкретний доказ толеранції католицької Ірляндії".** Новообраний президент Ірляндії д-р Гайд — протестант. З цього приводу примас Ірляндії, кардинал Мек Рорі, архиєпископ з Арма, заявив: „Вибір протестантського президента в країні, що є у 93 прц. католицька, є конкретним доказом релігійної толеранції католицької Ірляндії". Ця заява стрінулась з великим признанням в Ірляндії й Англії. Ірляндські католики спокійно приймають вибір протестантського президента, бо особа д-ра Гайда гарантує його безсторонність.

— **20 мілонів безробітних у Злучених Державах.** Суспільна опіка Злучених Держав Північної Америки проголосила в останніх днях статистику, з якої виходить, що у Злучених Державах було в березні ц. р. понад 20 міліонів людей, які користали з допомог з прилюдних фондів. На ці допомоги видали в березні ц. р. 234.8 міліонів долярів, тобто 8 міліонів більше, як в лютому ц. р.

— **Пожежа лісів у Німеччині.** На просторі між Бремою і Гановером горять великанські ліси. Не вважаючи на енергійну акцію 3.000 вояків та інших відділів пожежа поширюється далі й охопила вже полосу довгу 15 км.

— **Зимно зробило у хліборобстві великі шкоди.** Французькі хліборобські палати звернулися до міністра хліборобства представляючи йому великі шкоди, які зробили у хліборобстві довга посуха та зимно. Розміри шкід можна порівняти хіба тільки з катастрофальним для урожаю у Франції роком 1893-ім. Французькі хлібороби домагаються від уряду енергійних заходів, що мали би на меті дати поміч для ратування зборів та худоби.

— **Спека в Берліні.** Після довгого періоду дощів та холоду, що триває до кінця квітня, в останіх днях раптом потепліло. В неділю і понеділок у Берліні температура доходила до 30 ст. у тіні. Ніччю хиталася від 14 до 18 ст. Пляжі та пливацькі стадіони в Берліні й околиці були переповнені і не могли помістити всіх, що хотілиналюбуватися першою купіллю.

— **Не можна буде винаймати мешкання жидам.** Зі звіту референта міністерства справедливости Райху виходить, що в найближчій майбутности треба сподіватися розпорядку, яким заборонять німецьким власникам домів винаймати мешкання жидам. Військова влада вже заборонила військовим піднаймати мешкання та кімнати у жидів.

— **Розладдя в травленні.** Спеціялісти світової слави ствердили задовільні висліди в ділі природньої гіркої води **„Францішка Йосифа"**.

—o—

Дописи.

БРОДИ.

Політична нарада в Підкамені коло Бродів. Дня 11. травня ц. р. відбулася політична нарада УНДО в Підкамені коло Бродів, на яку прибули представники підкаменецького районy Повітового Народнього Комітету УНДО-Броди з таких місцевостей: Номич, Маркопіль, Титильківці, Кутище, Накваша, Поляки, Підкамінь, Малинище, Черниця, Чепелі, Паликорови, Стиборівка, Вербівчик, Ясиниці, разом коло 250 осіб. Проводив нарадами о. І. Прокопчук, голова Районового Народнього Комітету УНДО в Підкамені. Секретарював о. В. Оберишин. Реферував про сучасне положення українського народу, про потребу активізації його політичних вимог, особливо національно-територіяльної автономії, та посольське звідомлення зложив пос. В. Кузьмович. Після довшої дискусії ухвалено резолюції з протестом проти розвязання наших центральних установ (Українського Спортового Союзу, „Сили" та „Союзу Українок"), а також проти подій у Золочеві й Радехові. Ухвалено теж — після вислухання декларації Центрального Комітету УНДО — резолюції з домаганням забезпечити українську національну особовість у Польщі та ввести національно-територіяльну автономію на території, заселеній у більшости українцями. Також принято резолюцію з домаганням зміни виборчої ординації до сойму та до самоуправних органів. Врешті заложено протест проти перетягання душ та деморалізації нашого народу. Резолюції ухвалено одноголосно. Нарада закінчилась відспіванням національного гимну.

ТЕРЕБОВЕЛЬЩИНА.

Спільне свячене в Кобиловолоках. Дня 8. ц. м. читальня „Просвіта" в Кобиловолоках уладила спільне свячене, в якому взяло участь понад 100 осіб. Свіцця посвятив о. М. Горинь, який теж виголосив відповідне до хвилини слово, підчеркуючи конечність обєднання українського народу під прапором Христа. Підчас свяченого промовляли ще: дир. Барабаш про вагу традиції інж. Духницький про грізний момент нашої сучасности. П. Меланія Веретюк віддеклямувала гарно принагідний вірш. Отже незвичайно симпатичне родинне свято, переплітане воскресними піснями, закінчила п-і Барабашова подякою всім прилявним з побажанням, щоб цей дух обєднання, що панував на салі, поселився у наших родинах, селах та містах.

—o—

Спортові новинки.

Прогулька „Плаю". Українське Туристично-Краєзнавче Т-во „Плай" у Львові уладжує в суботу й неділю 21. і 22. травня ц. р. для членів і гостей **прогульку** в підльвівські ліси під гаслом „Привитаймо Весну!" Нічліг під шатрами, в неділю спільний солодкий чай при зеленому „столі". (Скромна перекуска за зворотом власних коштів). Збірка в суботу 21. ц. м. в год 15.30 коло моста на Полтві при вул. Замарстинівській; для тих, що не вибираються на ніч: неділя 22. ц. м. в год. 10. при останнім перестанку „10-ки" на Замарстинові. Обовязує туристичний виряд, слід взяти теж зі собою їдунки. Ті, що їдуть в суботу, хай візьмуть коци і т. п. до нічлігу. Зголошення та інформації подає Ю. Сітницький в „Основі" пл. Юра 5, тел. 278-61 в год. 13—13.45 найпізніше до пятниці 20. ц. м.

Русь виграла останній мистецький метч. В Ужгороді відбувся минулої неділі мистецький метч Русь — ЧСК 3:2 (3:1). Русь перемогла скромно завдяки стрілам Мозера 2 і Карміна. Русь переважала лиш у першій частині. Інші висліди дивізії: КАЦ — М.Ш.Е. 6:1 (3:1), УАЦ — Сп. Нова Весь 0:0.

В Мадярській Лізі відбувся минулої суботи тільки один метч: Фебус — Будаї 5:0 (3:0).

З Чеської Ліги остаточно „вилітає" Простейов і Вікторія Пільзень. Мистцем стала Спарта, яка запевнила собі мистецтво ще перед кількома тижнями.

—o—

Нові книжки й журнали.

ПІД ПРАПОРОМ ПРОСВІТИ. Бюлетин Ділового Комітету 70-ліття Просвіти. 1. Накладом Т-ва „Просвіта" у Львові. Львів, 1938.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Середа 18. 5. год. 7.30 і 9.30 веч. виступи Джозефіни Бейкер.

Четвер 19. 5. год. 7.30 і 9.30 виступи Джозефіни Бейкер.

Пятниця 20. 5. год. 8. „Літо в Ногах".

Театр Ріжнородностей:

Середа 18. 5. год. 8. веч. „Легкодушна сестра".

Четвер 19. 5. год. 8. веч. „Легкодушна сестра".

Пятниця 20. 5. вистави нема.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БУЧАЧ:

18. 5. Орфей у пеклі.

19. 5. Лісова пісня.

20. 5. Невольник.

В підготові нова оперета Я. Барнича на 3 дії „Пригода в Черчі" і драма на 3 дії І. Зубенка „Княгиня Анна". З Бучача іде театр до Підгаєць.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

СКАЛА:

18. 5. Маруся Богуславка.

МЕЛЬНИЦЯ:

19. 5. Пісня Бескиду.

20. 5. Маруся Богуславка.

21. 5. Гетьман Полуботок.

22. 5. Мазепа.

БОРЩІВ:

23. 5. Гетьман Полуботок.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

МОСТИ ВЕЛИКІ:

Середа 18. 5. Казка старого млина.

Концерт кобзарів-бандуристів під артистичним проводом Волод. Шулі:

19. 5. Рава Руська.

22. 5. Немирів.

29. 5. Яворів.

2. 6. Городок.

Турне під дир. Степана Орача.

Присилайте передплату

КІНА.

АПОЛЬО: „Навсі Стіль пропала".

АТЛЯНТИК: „Жовтий пірат".

БАЛТИК: „Роз-Марі".

ВАНДА: „Весела розведенниця", „Дорога до щастя".

ГРАЖИНА: „Несподівана година".

ЕВРОПА: „Верес" на осл. Родзевичівни.

КАСІНО: „Восьма жінка Синьобородого".

КОПЕРНИК: „Інституткa" (Д. Дарбін).

МАРУСЕНЬКА: „Сміх крізь сльози".

МЕТРО: „Сісі", „Поворот Франкенштайна".

МІРАЖ: „Її найбільша помилка".

МУЗА: „Її перший баль".

ПАЛЯС: „Музика для тебе".

ПАКС: „Царський курієр".

РАЙ: „Один поверх вище".

РІЯЛЬТО: „Корролівський вязень".

РОКСІ: „Стрілець із Бенгалі".

СВІТ: „Шаржа легкої бригади" „Смерть чигає в джунглі".

СТИЛЕВЕ: „Капітан Молєнар" і ревія.

ТОН: „Поразка Білого Кобри".

УТІХА: „Мароко" та ревія.

ХИМЕРА: „Подвійне весілля".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Ліхтенштайн".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовид" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Венеція, Верона, Капрі".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 18. травня 1938.

6.15—8.00 Раніішня авд., 11.00 Для новобранців; 11.15 Для шкіл: „Могло бути нещастя", Пісеньки, 11.40 Музика з пл. 12.03 Полудн. авд. 13.45 Інформаційна Газетка в українській мові, **13.55 Музика з пл., Українські пісні Леонтовича, Кошиця, Лисенка, Вербицького, Людкевича,** 14.55 Біржа, 15.00 „Гуморески" І. Лява, Музика з пл., 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 „Гокус, покус, домінікус" авд. для дітей, 16.00 Вчімся говорити, 16.15 Орх. концерт, 16.50 20.55 Актуальна гутірка, 17.00 Ідеал вояка в середньовічних часах, 17.15 Брамс: Форт. квартет оп. 26 А-дур, 17.50 Підготова дівчат до оборони краю, 18.00 18.50 Спорт, 18.10 „Під італійським небом" попурі (сол., хор, орх.) з пл., 18.20 „Операція" сценарій фактів, 18.55 Програма на завтра, 19.00 „Найбільша справа", фрагм. із пов. Парніцького „Еції", 19.20 Спів у супр. форт., 19.35 Старий Доктор відповідає на листи, 19.50 Розр. концерт: орх., спів; у перерві в год. 20.20 Куток гумору, 20.45 Веч. деннік, 21.00 Шопенівський концерт, 21.45 Чвертьгодина поезії, 22.05 „Калейдоскоп" легка муз. авд. 22.50 Ост. вістки, 23.00—23.30 Танк. музика з пл.

Четвер, 19. травня 1938.

6.15—8.00 Раніішня авд., 11.15 Пісні Невідомського, муз. поранок для всед. шкіл, сопран, тенор, хор, форт., 11.40 форт. імпромпту, пл., 12.03 Полудн. авд. 14.55 Біржа, 15.00 „Гуморески" Лява, Музика з пл., 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 музики з молодю, 16.15 Концерт солістів: Теодор Юськів, спів, Ол. Вельгорський форт., 16.50, 19.50 Акт. гутірка, 17.00 Наукова бібліотека для молоді, 17.15 Сальон. музика, 17.50, 18.30 Спорт, 18.10 Косметика для всіх, 18.20 Молодь перед мікрофоном: Для наших матерей, 18.40 Листи та програми, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Театр Уяви „Герої" Я. Вехоберга (Чехословаччина), 19.30 Вебер: „Гран Дуо Концертон ф-дур, оп. 48" клярнет, форт., 20.00 Розр. концерт: орх., форт. на 4 руки, тенор, 21.45 „Портрет гард.Ноймана" літер. нарис, 22.00 Творчість К. Шимановського: сопр., форт., орх., 22.50 Ост. вістки, 23.00—23.30 Із спікерового альбума.

Пятниця, 20. травня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.00 Для новобранців, 11.15 Для шкіл: „Син землі" 11.40 Музика з плит і спів, 12.03 Полудн. авд., 13.45 Сусп. гутірка, 13.50 Забуті марші у вик. дутої орх., 14.55 Біржа, 15.00 „Гуморески" Лява, Музика з пл., 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Сільська господиня, 16.00 Гутірка з хорвати, 16.15 Тост із шампофелька, легка муз. авд. Ліпчинського і Ю. Тепи, хор, форт., клярнет, гітара, 16.50, 19.50 Актуальна гутірка, 17.00 Конгрес гороманської праці жінок, 17.15 Вокальна музика, сопр., альт, форт., 17.50 Огляд видань, 18.00, 18.50 Спорт, 18.00 Турист. інформатор, 18.15 Фр. муз. з пл., 18.30, 18.55 Програма на завтра, 18.35 Про львівську говірку, 19.00 Комедія Ол. Фредра, 20.00 Симф. концерт; у перерві коло год. 21.00 Веч. деннік, 22.00 Танц. музика, 22.50 Ост. вістки, 23.05 „Господарка Польщі" гутірка в англ. мові, 23.100—23.35 Танц. музика з пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 18. травня 1938.

БЕРЛІН 19.10 Орх. концерт, сол. спів 21.30 Варіації на тему російськ. нар. пісні; БІЛГОРОД 20.00 21.30 Спів, 20.30 21.00 Гумор, БУДАПЕШТ 17.00 Форт. 19.30 20.00 21.00 22.00 Опера, ВІДЕНЬ 15.30 Форт., сопр., 18.00 Альпейські пісні 19.10 20.00 Шмідтові твори у вик. симф. орх., 22.00 Легка й танк. музика, ДАВЕНТРІ ЛІНДЗЕНДЕР 18.15 Соната г-дур Чайковського, форт., 21.30 Концерт курантів, ДРОЙТВІЧ 22.10 „Золото Рену" оп. Вагнера, IV. дія, 23.00 Спів соловейка, КОШИЦІ 14.05 18.45 Вістки, МІЛЯНО 17.15 Форт., 21.00 Концерт у честь Рамцата. 22.15 Пісеньки, ПРАГА 19.00 20.00 21.00 22.00 „Лібуша" оп. Сметани, РАДІО ПАРІ 20.30 Бетовенові твори на скр. і форт., 21.00 22.00 Кабарет, РИМ 17.15 Скрипка, 19.40 Розр. музика, 21.00 Комедія Тр. Бернара, 21.40 22.00 Орг. музика, СОФІЯ 19.30 Спів, 20.00 Форт., 20.45 21.0 „Еспанська година" оп. Равеля.

Четвер, 19. травня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика 19.45 Веч. гомін, 20.00, 21.00 Веселий вечір, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт солістів, 17.30, 18.00 Давня мадяр. музика, ВЕЖА АЙФЛЯ 20.30, 21.00, 22.00, 23.00 „Рицарь Львине Серце" оп. Гретрія, ВІДЕНЬ 15.30 Пісні, 20.00, 21.00 Розр. концерт, ДАВЕНТРІ ЛІНДЗЕНДЕР 18.00 Класичні сонати на скр. і форт., ДРОЙТВІЧ 20.15 21.00, 22.00 Муз. фестіваль, КОШИЦІ 14.05, 18.45 Вістки, 18.00 „Кльопоти з і-ванцем", МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер: „Мадама

„Імперія" Альфана, „Ноктурно Романтіко" Ніс- Мандкагали, МНІХЕН 19.10, 20.00 „Фридерика" оп. Легара, ПРАГА 15.15, 16.10 Концерт сол. і орх., 17.40 Спів, 18.20 Нар. Капеля, 22.35 Варіяції до форт. на тему Шумана. РАДІО ПАРІ 18.00 Театр Ужки, 20.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 „Чи-чі-ля" оп. Раццата, СОФІЯ 18.00 Військ. орх., 19.00 Пісеньки, 20.45 21.00 Спів.

Пятниця, 20. травня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Симфонія ес-дур Моцарта, 19.10 Розр. музика, 20.30, 21.00 Симф. концерт для молоді, БУДАПЕШТ 17.30 Форт., 18.10 Циг. музика, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 Опера, ВІДЕНЬ 12.00 Концерт симф. орх., 19.25, 20.00 „Джанні Скікі" оп. Пучіні, 20.40, 21.00 Розр. музика, КОШИЦІ 14.05, 18.45 Вістки, 18.00 „Біжин луг" драма Тургенєва, відігр. учениками, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 21.00, 22.00 Авдиція, 23.15 Танц. музика, МОРАВ. ОСТРАВА 21.30 Нар. пісні, ПРАГА 16.30 Секстет Брамса, 19.25 Орх. концерт, 21.30 Сюїта Д'Інди „В давнім стилі", 22.30 Румунські пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Театр Ужки: „Срібне весілля" драма П. Жеральдія, РИМ 17.15 Скрипка, форт., 19.30 Розр. музика, 22.15 Пісеньки, СОФІЯ 20.45 Скрипка, СОТЕНС 20.20 „Ноктурни" Шопена, 20.30, 21.15, 22.00 „Вільний стрілець" оп. Вебера, ШТРАСБУРГ 20.30, 21.00, 22.00 „Тінь" оп. Фльотова.

БІРЖА.

Львів, 17. травня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·77, 89·30, Доляри американські 5,30·00, 5·27·50 Доляри канад. 5·26·50—5·24·00. Фльорени гол. 294·49—292·75. Франки фр. 14·94—14·68, Франки швайцарські 121·55—120·75 Фунти англ. 26·45—26·30, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 14·00—11·00 Корони дан. 118·15—117·30 Кор. норв. 132·98—132·00, Корони шв. 136·44—135·45. Ліри італ. 22·30—21·60, Марки фінлян. 11·70, —11·25, Марки нім. 100·00 — 94·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 112·00 — 106·00

Акції.

Банк Польський 116·50. Цукор, 35·00, Вугіль 28·00, 27·50, Ліпьпоп 68·50. Модеів 14·00, Островець 56·00, Стараховичі, 38·50, 37·25, Габербуш 49·50.

Папери

4 і пів проц. внутр. 65·00, 65·00, 3 ін 1 ем. 81·38 серія 90·75 3 поз. ін. 2 ем 82·15 серія неност. 5. коверс. 70·50 прем. дол. 41·25 4 консол. 65·25

Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 17. травня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·65 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·70 зол.
молоко 16—17 сот.
Яйця копа 3·40—3·50 зол.

Тенденція на масло знижкова на молоко та яйця вдержана.

КУПНО - ПРОДАЖ

ЕЛЕКТРИЧНИЙ ПИЛОСМОК „Vampyr" найновішої конструкції поручає Рейтшпер, Львів, Легіонів 37. 972 3-3

ГАЛЯНТЕРІЯ, кравецьке приладдя поручає САВІНА СОКАЛЬ, Львів На Байках 10. 1016 4-10

РОВЕРИ бальонові і шосові, першорядне виконання — по цінах дуже поміркованих поручає: СКЛАДНИЦЯ СПОРТОВА ДОРА РОЗЕНМАН, Львів, Ягайлонська 9, телефон 234-65. Продаж гуртова і детайлічна. 960 8-10

ПОВЕРХОВА нова комфортова без тягарів, 14 вільних літ, при трамваю, недалеко середмістя, готівкою 20.000, банк 6.000. Трансакція (Ігнат), Длугоша 1. 1075 2-3

ПОВЕРХОВА, нова, вільні літа, солідна будова, гарне положення, готівкою 12.000, банк 17.000. „Трансакція" (Ігнат) Длугоша 1. 10756 1-3

ОБЄКТ промисловий, відлова брама, з трикімнатним мешканням до продажі або винайму. Відомість: Друкарня Вільфа, Львів 24. Телеф. 213-41. 1095 1-3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ДВІ НАКЛАДАЧКИ до плоских прийме негайно „Бібльос", Львів, Японська 7. 1090 1-2

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ

Т-ДЯ. Все каже, що хора. Чи хоче влюб старих девотов? Ц. 1-1

Рахунок білянсу

Земельного Банку Гіпотечного С. А. у Львові

ЗА Р. 1937.

Чинний стан: Каса і суми до диспозиції 363.858.42. Скарбові білети — — Заграничні валюти 15.574.00. Цінні папери 36.443.31. Цінні папери заг. резервового фонду 121.334.35. Уділи і акції в консорц. інтересах 43.289.50. Краєві банки 240.670.66. Заграничні банки 47.234.58. Здисконтовані векслі 1,928.386.64 Протестовані векслі 1,178.116.50. Кредити в біж. рах. 352.163.20. Термінові позички 5.534.143.89. Кредити акцептац. рембурс. — — Належности з тит. трансакцій девіз. на термін і репорт. — — Нерухомости 474.469.31. Ріжні рахунки 360.678.55. Довготермінові гіпот. позички 186.428.63. Білянсова сума 10,882.791.55. Довжники за уділення гарантії 26.820. Інкасо 94.650.48.

Довжний стан: Акц. капітал 5,000.000. Резервові капітали 822.187.10. Амортизаційний фонд нерухомости 176.103.61. Вклади 2,794.208.64. Біжучі рахунки 174.726.65. Ріжні негайно платні зобовязання 52.853.11. Краєві банки 500.000. Заграничн. банки 1.430.84. Реєсконт 692.482.08 Дисконт акцептів Акц. Банку 766.914. Застав вальорів — — Гіпотечні вірителі — — Зобовязання з тит. кредитів акцепт. і рембурс. — — Зобовязання з тит. трансакцій девіз. на термін і репорт. — Ріжні рахунки 177.220.98. Заставні листи 186.428.63. Зиск 38.235.91. Сума білянсова 10,882.791.55. Зобовязання з титулу уділених гарантій 26.820. Ріжні за інкасо 94.650.48.

РАХУНОК ВТРАТ І ЗИСКІВ.

Винен: Виплачені відсотки і провізії 232.584.16. Адміністр. кошти 263.986.12. Податки 63.283.58. Амортизація 6.440.41. Відписи на довжниках 54.590.76. Ріжні 31.545.69. Зиск 38.235.91. Разом зол. 690.666.63.

Має: Решта зиску з р. 1936 20.139.09. Побрані відсотки і провізії 635.412.03. Курсові ріжниці 2.495.54. Доходи з нерухомости — — Зворот відписаних претенсій 431.55. Ріжні 32.188.42. Разом зол. 690.666.63.

Друге оголошення

УПРАВА

Товариства взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР" у Львові

повідомляє, що

XLIV. ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

відбудуться в понеділок 30. травня 1938 в год. 10-тій зрання у власній салі Товариства у Львові при вул. Руській ч. 20 з таким порядком нарад:

1) Відкриття Загальних Зборів.

2) Відчитання протоколу XLIII. Загальних Зборів з дня 27. травня 1937.

3) Звіт Управи з діяльности і замкнення рахунків за XLV. адміністраційний рік (1937):

а) Відділу обезпечень від огню,

б) Відділу обезпечень від крадежі з вломом.

4) Звіт Надзірної Ради з внеском на затвердження білянсу і рахунку зисків і страт та на уділення абсолюторії Управі за XLV. адміністраційний рік (1937).

5) Внесення Надзірної Ради в справі розділу білянсової надвишки.

6) Вибори:

а) 4 членів Надзірної Ради на три роки (§ 34. статута),

б) 3 заступників членів Надзірної Ради на один рік (§ 35. статута).

7) Означення винагороди для членів Надзірної Ради (§ 32. т. 5. статута)

8) Інтерпеляції членів.

РІЖНІ

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, жиркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 56-100

ГОДИННИКИ: Омега, Тіссо, Цима найдешевше у фірмі Л. РОЗВАЖЕВСЬКИЙ, Львів, Академічна 2. Направи з провінції почтою. 919 5-5

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ПОЗІР! ЛІКУВАНЦІ!

Др. Чвартацький Гр.

ординус для Купелевого Заведення в ЛЮБІНІ ВЕЛИКІМ

у недугах жіночих і ревматичних.

1034 3—5

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС

на вчителів (ок) середніх шкіл Р. Ш.

Отсим розписуємо вдруге конкурс на вчителів (ок) середніх шкіл Р. Ш. для німецької мови, фізичного виховання (руханки) і ручних робіт. Подання з усіми приписаними особистими документами вносити просто до Головної Управи Р. Ш. у Львові, вул. Сикстуська ч. 4 негайно а найдалі до 31. травня 1938.

Головна Управа Рідної Школи

II. Оповістка.

Управа „Карпатії" Товариства взаїмних обезпечень на життя у Львові

повідомляє, що

XX. ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

відбудуться у вівторок 31. травня 1938 р. в год. 17. у власній домівці Товариства у Львові Ринок ч. 38 з таким порядком нарад: 1) Відкриття Загальних Зборів і вибір предсідника, 2) Звіт Управи з діяльности й замкнень рахунків за рік 1937, 3) Звіт Контрольного Виділу Надзірної Ради, 4) Розгляд і затвердження звіту та рахункових замкнень Товариства за рік 1937 і признання владі Товариства абсолюторії за виконані нею обовязки, 5) Внесок Надзірної Ради щодо приділу білянсової надвишки за рік 1937, 6) Вибори: 4 членів Надзірної Ради на 3 роки (§ 34 стат.) б) 3 заступників членів Надзірної Ради на 1 рік (§ 34. стат.), 7) Устійнення висоти винагороди для членів Надзірної Ради (§ 32. стат.), 8) Зміна статуту, 9) Інтерпеляції. Зміна статуту проєктується така:

§ 10.

додається такі нові точки:

6) фонд здоровля,

7) відправний фонд.

§ 12.

додається такий новий останній уступ:

Квоти зужиті зі запасного капіталу на покриття білянсового недобору, мусять бути звернені йому з надвишок наступних літ і аж до цілковитого звороту тих квот, річні надвишки не можуть бути взяті на жадні інші ціли.

§ 13.

додається такий новий останній уступ:

Обовязок побільшування цього капіталу кінчиться із хвилиною, коли він осягне 35% пересічного збору складок з останніх 3 літ.

§ 14.

додається ось такий новий останній уступ:

Обовязок побільшування фонду на ріжницю курсів валют і вартісних паперів кінчиться з хвилиною, коли він осягне 50% іменної вартости посіданих Товариством вартісних паперів.

По § 15. вставляється нові додаткові §§ а саме:

§ 15 а.

Фонд здоровля твориться з приділу частини евентуальних білянсових надвишок згідно з постановами § 23. цього статуту. З фонду здоровля покриватиметься лікарські гонорарі за безплатні періодичні лікарські поради уділювані членам та уділюватиметься безвідсоткові позички на клінічне лікування членів. Коли фонд здоровля осягне відповідну висоту, може частина його бути зужита на будову санаторії для членів. Норми, що управильнюють користування фондом здоровля ухвалюють Загальні Збори.

§ 15 б.

Відправний фонд твориться з приділу частини евентуальних білянсових надвишок згідно з постановами § 23. цього статуту. Цей фонд є призначений для уділювання відправ для службовиків Товариства, незалежно від законних чинностей. Норми й висоту чинностей відправного фонду устійнює окремий правильник ухвалений Надзірною Радою.

§ 23.

Звучатиме так:

Після розглянення і затвердження Загальними Зборами рахункових замкнень та річного звіту, з білянсової надвишки і після опроцентування основного капіталу, **як довго основного капіталу не сплачено,** слід виділити:

а) 80% на запасний капітал.

б) 10% на спеціяльний резервовий капітал,

в) 10% на ріжницю курсів валют і вартісних паперів.

Після сплачення основного капіталу розділюється білянсову надвишку в такий спосіб:

а) 15% на запасний капітал,

б) 15% на спеціяльний резервовий капітал,

в) 10% на фонд на ріжницю курсів валют і вартісних паперів.

г) 20% на фонд здоровля,

ґ) 20% на фонд на звороти;

д) 10% на відправний фонд.

е) 10% до диспозиції Надзірної Ради на суспільно-добродійні ціли.

Якщо запасний капітал (§ 12), спеціяльний резервовий капітал (§ 13) та фонд на ріжницю курсів валют і вартісних паперів (§ 14) осягне статутом означену висоту, рішатимуть Загальні Збори чи і який з цих капіталів агл. означений в § 14 фонд слід дальше дотувати та якою частиною білянсової надвишки. Якщо Загальні Збори рішать якогонебудь з тих капіталів згл. фонду не дотувати, тоді цю частину білянсової надвишки, що нею дотувалось би будьто запасний капітал, будьто спеціяльний резервовий капітал, будьто фонд на ріжницю курсів валют і вартісних паперів приділюється до фонду здоровля й фонду на звороти у такому відсотковому відношенні, яке устійнить Загальні Збори.

Фортепіяни, піяніна

першорядних марок нові й оказійні.

Догідні кредитові умовини.

Новацький

ЛЬВІВ, ПІЛСУДСЬКОГО 11.

Тел. 235-21.

МЕБЛІ їдальні, спальні, кабінети, сальони, клюби, тапчани, матраци і декорації поручає Віденська вирібня столярсько-тапіцерська

ІВАН ОРТНЕР

Львів, Сикстуська 41 Тел. 292-73.

498 25-0

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самохід. перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і всяких місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію найкращої доставки.

806 1-30

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніших

ПЕРФУМЕРІЇ

С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7, Філія КОПЕРНИКА 15а, Філія ГАЛИЦЬКА 15.

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане за ДУРНО гарний дарунок.

ФІРМА ГЕРНЕР і Син

з вул. Гетьманської 22. ТЕПЕР

Н. Гойштайн і Л. Ляймзідер

перенеслася до ПАСАЖУ ФЕЛЛЕРА

1064 ч. 4. Телефон 229-22. 1-3

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.